

**адна
зямля**

Маладзечна, Вілейка, Сморгонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

РЭГІЯНАЛЬНАЯ газета

25 чэрвеня 2004 года

№ 26 (477)

Выходзіць па пятніцах. Выдаецца з красавіка 1995 года

Тэлетызень 18
18+
Тэлетызень

Навіны рэгіёну

Бананы ў садзе

СМАРГОНЬ. У зімовым садзе Сморгонскай школы-інтэрната зацвілі, а пасля і далі першыя плады бананы, драўцы якіх школа закупае ў Мінскім батанічным садзе 6 гадоў таму. Дзеці сабралі і 5 літраў пладоў кававага дрэва, якое вырошчваюць у гэтым жа садзе.

Марына СЛІЖ.

Каровы гінуць

АСТРАВЕЦ. У сельскагаспадарчым кааператыве "Рымдзюны" загінула 13 кароў. Паводамленне ў пракуратуру прыйшло раніцай 24 чэрвеня. Следчыя вядуць праверку. Мяркуюць, што жывёлу атруцілі.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Школа-юбілярка

ВІЛЕЙКА. Куранецкай сярэдняй школе — 140. Дзень нараджэння юбілярка адзначыць у суботу. Акрамя ўрачыстай часткі, якая раскажа пра ўчарашні і сённяшні дзень навукальнай установы, гасцей чакае вялікі канцэрт, у якім прыме ўдзел і духавы аркестр Вілейскай школы мастацтваў.

Марына СЛІЖ.

Новая вітрына

МЯДЗЕЛ. Новую вітрыну, прысвечаную 43 арміі І Прыбалтыйскага фронту, якая вызваляла Мядзельскі раён, аформілі супрацоўнікі музея Народнай славы. Пісьмы, фотаздымкі, іншыя дакументы, сабраны школьнікамі з клуба "Пошук" пры сярэдняй школе №1 пад кіраўніцтвам настаўніцы Валынціны Сускевіч.

Марына СЛІЖ.

Гарым штотыдзень

МАЛАДЗЕЧНА. Два пажары за два тыдні адбыліся на Маладзечаншчыне. Па прычыне кароткага замыкання электраправодкі халадзільніка згарэла дача і пашкоджана лазня ў вёсцы Ласі, знішчана надворная пабудова па вуліцы Заводскай у горадзе.

Марына СЛІЖ.

Залівае...

АШМЯНЫ. З 10 па 20 чэрвеня ў горадзе і раёне не было ніводнага дня без дажджу. А 17 ішоў нават град. Як паведамілі на метэастанцыі, за другую декаду месяца выпала 43 міліметры ападкаў, што на 70 працэнтаў больш за норму.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Вучацца медыкі

ВАЛОЖЫН. Двухтыднёвыя курсы павышэння кваліфікацыі пры Беларускай медыцынскай акадэміі паслядипломнай адукацыі прайшлі за першае паўгоддзе гэтага года 12 дактоў раёна.

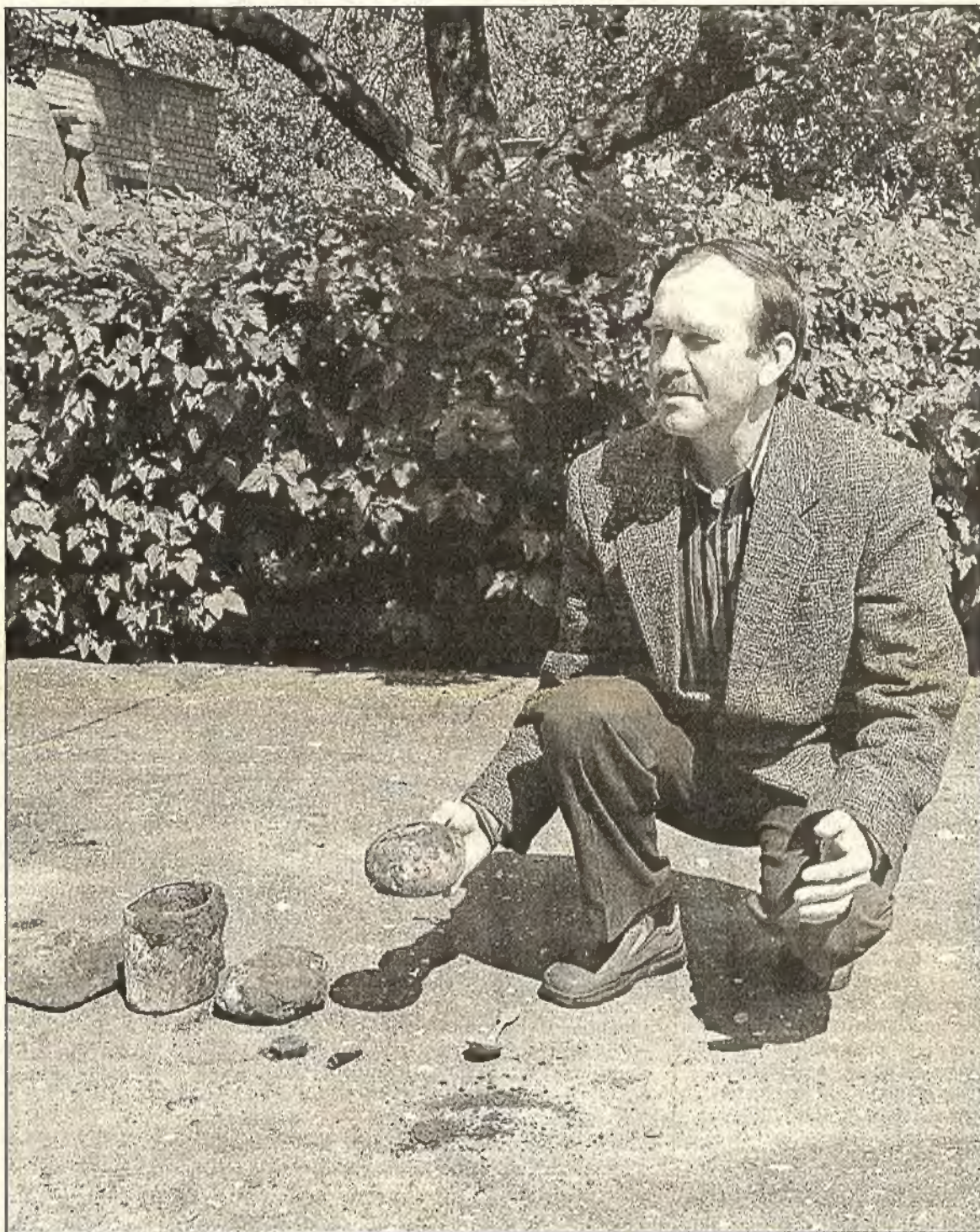
Наталля ШТЭЙНЕР.

Знаходкі з былых баёў

МАЛАДЗЕЧНА. Працуючы на агародзе каля ўласнага дома, што на праездзе Куйбышава, 1, трыццацігадовы жыхар горада Генадзь Немкаловіч знайшоў у зямлі астанкі чалавечых касцей. Гаспадар неадкладна выклікаў міліцыю. Следчыя хутка высветлілі, што астанкі не маюць дачынення да крыміналу, і запрасілі прадстаўнікоў ваенкамата. Знаходку кваліфікавалі як "хаатычнае воінскае захаванне часоў Вялікай Айчыннай вайны".

"У гэтым доме наша сям'я жыве нядоўга, усяго год, — кажа Генадзь. — 10 чэрвеня на агародзе вырашыў пабудаваць летні душ. Пачаў капаць яму. Пракапаў у глыбіню крыху больш за метр. Знайшоў спачатку косць, потым чэрап. Калі зразумеў, што яны чалавечыя, выклікаў участковага".

Прыехалі супрацоўнікі міліцыі і пракуратуры. Па знойдзеным салдацкім кацялку вызначылі, што захаванне не сённяшніх дзён і крыміналу тут няма. Раскопкі прадоўжылі, пакуль не наткнуліся на асобныя часткі зброі. Тады работу спынілі. Па словах галоўнага спецыяліста па сацыяльнай абароне маладзечанскага ваенкамата Мікалая Садоўскага, пры адшукванні зброі па закону неабходна выклікаць спецыяльны батальён. Была створаная камісія пры выканкаме, якую ўзначаліла намеснік старшыні Наталля Шмакава. Камісія вырашыла дазволіць пошукаваму фарміраванню 52 асобнага спецыялізаванага батальёна — дарэчы, ён такі адзіны ў краіне — з 18 чэрвеня пачаў на месцы пахавання пошукавыя работы. Тры салдаты на чале са старэйшым лейтэнантам Сяргеем Чэбышавым з 18 па 20 чэрвеня знайшлі ў агародзе маладзечанца астанкі трох савецкіх воінаў, тры пластмасавыя салдацкія медальёны, дзве пляшкі, кацялок, коміас, алюмініевую лыжку, паходную рыдлёўку, муштук, часткі радыёстанцыі. Таксама тры штык-нажы, фрагменты стралковай зброі — мяркуюць, што гэта была вінтоўка альбо карабін, — і больш за 80 патронаў. Аналіз гэтых рэчаў дазва-

Супрацоўнік ваенкамата Мікалай Садоўскі паказвае знойдзеныя падчас раскопак асабістыя рэчы загінуўшага салдат.

Фота Сяргея МАЛОШОВА.

ляе сцвярджаць, што гэта былі менавіта савецкія салдаты.

Зброя цяпер знаходзіцца ў міліцыі. Супрацоўнікі праваахоўных органаў правяраць яе стан, і, хутчэй за ўсё, праз месяц яна будзе знішчана. Астанкі рэчы — у ваенкамате. Іх прапануюць краязнаўчаму музею. Пластмасавыя салдацкія медальёны, у якіх павінны знаходзіцца звесткі пра іх ула-

даўнікаў, адвезлі ў Мінск. Медальёны адкрываюць у спецыяльных умовах. Калі на паперках, што знаходзяцца ўнутры, атрымаецца што-небудзь прачытаць, магчыма, мы даведземся імёны загінуўшых салдат. А таксама час, калі яны загінулі: у 41-м, на пачатку вайны, ці ў 44-м, пры вызваленні Беларусі. Астанкі перададуць сваякам, калі такія

знойдуцца, для пахавання. Калі ж асобы воінаў вызначыць не ўдасца, іх пахаваюць як невядомых салдат. А пакуль што астанкі запакаваныя ў асобныя мяшкі, аляччаныя і перададзеныя на часовае захоўванне айцу Аляксандру ў царкву, што на Старым Месце.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Зменены статус

У Беларусі адменены ранейшы парадок вызначэння статусу ліквідатараў і пацярпелых на ЧАЭС.

3-я старонка

Наша прастора

Для каго прастора — кватэра, для каго — звычайная пясочніца. Чарговы "Адкрыты ўрок" вядзе Ігар Кіцікаў.

5-я старонка

Знаёмцеся, Дубіна!

Вёска Дубіна (надіск на апошні склад) у Валожынскім раёне прэтэндуе на званне сталіцы гумару нашага рэгіёну. А жывуць там працавітыя і шчырыя людзі.

6-я старонка

■ НАВІНЫ

Знаёмства з «Маладзіком»

МАЛАДЗЕЧНА. Не менш за 100 гасцей сабрала 16 чэрвеня ў Маладзечанскім цэнтры пазашкольнай работы актавая зала на прэзентацыі новай газеты «Маладзік».

Яе выпускае клуб юных журналістаў «Маладзік», які і стаў ініцыятарам правядзення гэтай прэзентацыі. Кіраўнік клуба Наталля Шульжыцкая расказала пра цэнтр і гурткі цэнтры. Пра газету, клуб юных журналістаў і яго дзейнасць паведаміў гуртковец Валянцін Цішко. Маргарыта Федаравічутэ расказала пра тое, як яна ездзіла ў «Зубраня» на змену юных журналістаў.

Сярод глядачоў арганізатары правялі віктарыну. Пераможцы атрымалі ў падарункі газету «Маладзік» і плакаты любімых зорак эстрады і кіно. У зале клуб правёў сацыялагічнае апытанне на тэму кішэнных грошай. Сярод глядачоў былі толькі дзеці з працоўных лагераў розных школ. Напрыканцы прэзентацыі ўсе жадаючы атрымалі газету — усе 60 экзэмпляраў, адведзеных для рэкламы.

Міхаіл СТРАЛЕЦ.

Першымі ў Маладзечне ўбачылі новае выданне — газету «Маладзік» — работнікі рэдакцыі «Рэгіянальнай газеты». Пра яе расказаў старэйшым сваім калегам адзін з аўтараў і стваральнікаў «Маладзіка» Валянцін Цішко.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

«Чысты» адпачынак

МЯДЗЕЛ. У вёсцы Дружная адпачываюць 31 дзіця і 18 матуль, якія прыехалі з тэрыторый, забруджаных радыяцыяй.

Адпачынак, які наладзілі нямецкая дабрачынная арганізацыя «Дамы замест Чарнобыля» і беларуская дабрачынная арганізацыя «Экадом», будзе доўжыцца 3 тыдні. Для дзяцей арганізавана работа гурткоў, для мам — курсы кройкі і шыва.

Святлана ЦІШКО.

Аднаўляюць сядзібу

МЯДЗЕЛ. У вёсцы Камарова аднаўляюць фасад графскай сядзібы.

Займаюцца гэтым навушчыні вучылішча будаўнікоў з Барысава, якія знаходзяцца тут на практыцы. Юныя будаўнікі будуць працаваць у Камарове ўсё лета і плануецца аднавіць фасад усяго пабудовы былога маёнтка ў вёсцы.

Аддзел інфармацыі «РГ».

■ КАНІКУЛЫ

Свет дзяцінства

МАЛАДЗЕЧНА. Штогод у час летніх канікулаў філіял бібліятэкі №5, што па вуліцы Касманаўтаў, праводзіць для сваіх маленькіх чытачоў імпрэзу пад назвай «Свет нашага дзяцінства».

Загадчыца бібліятэкі Таццяна Маркфельд і яе памочніца Ірына Жахавец загадзя рыхтуюцца да гэтага мерапрыемства: распрацоўваюць сцэнарыі, купляюць невялічкія прызы з такім разлікам, каб ніхто не застаўся абдзеленым. У самых разнастайных гульнях, конкурсах прымаюць удзел вучні пачатковых класаў СШ №8. З гэтай навучальнай устаноў у бібліятэку самыя цесныя сувязі.

Вось і на гэты раз смех, песні, частушкі, загадкі, конкурсы, гульні зацягнуліся замест адной гадзіны да двух з паловай. Вучні 2-й «А» класа Алёна Мінкевіч, Максім Карбан, Тая Тулько і Валера Жахавец паказалі спэнку-казку, сэнс якой у тым, што «зло не заб'еш, але з ім трэба змагацца».

У конкурсе малюнкаў пераможцамі сталі Наташа Козел, Даша Касцюкевіч і Наташа Скараходава.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

«Лёва» — малюнак, аўтар якога вучніца 2-й «А» класа СШ №8 Маладзечна Наташа Скараходава сярод іншых дзяцей стала пераможцай конкурсу малюнкаў, арганізаваным у філіяле бібліятэкі №5.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

■ ЛІТАРАТУРА

«Якая проза нам патрэбная?»

МАЛАДЗЕЧНА. Нядаўна тут прайшоў двухдзённый семінар па прозе беларускага літаратурнага саюза (БЛС) «Полоцкая ветвь», у якім прыняло ўдзел звыш 20 прадстаўнікоў з усіх рэгіянальных аддзяленняў.

На сённяшні дзень аддзяленні літсаюза існуюць як у сталіцы і ва ўсіх абласных цэнтрах, так і ў такіх гарадах, як Полацк, Барысаў, Рэчыца, Асіповічы і іншых. Усяго ў 14 рэгіянальных арганізацыях аб'ядналася каля 200 паэтаў, празаікаў, драматургаў, перакладчыкаў, літаратурных крытыкаў і літаратуразнаўцаў. Сяб-

рамі літсаюза выддзена на цяперашні час звыш паўсотні аўтарскіх і калектыўных кніг паэзіі і прозы, выдаецца спецыялізаваная газета «Вестник культуры». А на гэтым семінары адбылася своеасаблівая прэзентацыя літаратурна-публіцыстычнага часопіса «Западна-Дзвіна».

Праграма семінара была вельмі насычанай: што ўдзельнікі не толькі заслухалі і абмеркавалі 11 дакладаў, але і правялі савет БЛС, на якім абмеркавалі надзённыя пытанні. Для ахвотных была арганізаваная экскурсія па горадзе.

Старшыня літсаюза Аляксандр Раткевіч

высока ацаніў арганізацыю правядзення семінара і тую літаратурную работу, якую вядзе маладзечанскае аддзяленне БЛС на чале з Таццянай Шалег. У сваім невялічкім дакладзе Таццяна Мацэвіч паведаміла, што маладзечанцы рыхтуюць да выпуску чатыры кнігі вершаў і прозы, супрацоўнічаюць з перадавымі рэспубліканскімі і рэгіянальнымі выданнямі («Беларуская ніва», «Вожык», «Обозреватель», «Тайны души», «Воскресение», «Женский калейдоскоп» і інш.). Толькі з пачатку года было каля 60 публікацый 20 з лішнім аўтараў.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

■ ТЭАТР

Поспех Барткевіча

МАЛАДЗЕЧНА. Малады рэжысёр Андрый Барткевіч стаў пераможцам нацыянальнага конкурсу па падтрымцы маладых талентаў Адміністрацыі прэзідэнта.

Рэжысёр прадставіў на конкурсе спектакль «Цішка Слухай» паводле п'есы беларускага драматурга Алеся Асінавага.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

Дапаможам тэатру

МАЛАДЗЕЧНА. Абласному драматычнаму тэатру для пастаюўкі п'есы Барыса Васільева «Пачатак» патрэбна адзенне канца 30-х, пачатку 40-х гадоў.

Усе, хто можа аказаць садзейнічанне ў набыванні адзення, будучы запрошаныя ганаровымі гледачамі ў дні адкрыцця чарговага 14-га тэатральнага сезона. Звяртацца па тэлефоне ў Маладзечне 54676, 52916, 54991.

■ КІНО

Фільм пра Васіля Быкава

МІНСК. Прэзентацыя кароткаметражнага дакументальнага фільма «Васіль Быкаў. Вяртанне» адбылася 22 чэрвеня ў рэспубліканскім грамадскім аб'яднанні «Беларускі ПЕН-цэнтр» у Мінску ў гадавіну смерці народнага пісьменніка.

Як адзначыў, адкрываючы мерапрыемства, намеснік старшыні ПЕН-цэнтру Андрэй Дынько, «сёння мы ўспамінаем аднаго з самых выдатных нашых

пісьменнікаў, які быў не толькі вялікім творцам, але і прыкладам маральных паводзін і магучай сцяной, за якой нам было лягчэй дзейнічаць».

Васіль Быкаў, падкрэсліў А. Дынько, быў чалавекам, «які не ішоў на кампрамісы нават са сваім сумленнем, чалавекам, які спрабаваў знайсці лепшы з усіх магчымых шляхоў».

«Цяпер мы можам толькі глядзець кадры, якія засталіся пасля пісьменніка, чытаць яго кнігі, вылучаючы пры жыцці і пасмяротна, і спрабаваць заставацца сабой у любой сітуацыі», — сказаў А. Дынько.

Фільм быў зняты ў чэрвені 2003 года падчас цырымоніі развітання і пахавання В. Быкава ў Мінску. У стужцы выкарыстаны фрагменты інтэрв'ю з пісьменнікам. Рэжысёр фільма — Віктар Корзун, прадзюсер — Каця Камоцкая.

Васіль Быкаў.

Фота ByMedia.Net.

Паводле БелаПАН.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

А выйшла, як заўсёды...

«Мела лапкі зямлі, ды і той забралі», — скардзілася бабулька, якая гадоў дзесяць запар садзіла пад вокнамі свайго дома гародніну. Вялікага наедку не мела, бо які ўраджай можна сабраць з грады даўжынёй ў два метры. Але ні за кропам, ні за цыбуляй на рынак не хадзіла. Хапала і салаты на цэлае лета, радыскі, якую час ад часу падсейвала. А з тых цяжкіх радкоў шчаўя, што зелянелі ў цяньку пад дрэвамі, умудралася яшчэ й нарыхтоўкі на зіму зрабіць.

Вясной мінула года на дзвярах пад'ездаў іх дома вывесілі аб'явы-папярэджання, якія абяцалі жыццям, што возьмуцца за лапаты і засеюць грады, штраф. «І каму яны заміналі?» — мо, месяцы два не магла суняца бабуля. Яшчэ большым было яе абурэнне, калі ў канцы чэрвеня замест абяцаных кветак на месцы былых градак зацвіў асот і вырасла ў пояс трава.

Прыкладна такую ж карціну назірала я і з вокнаў свайго шматпавярхоўкі. А вось жыццям той, дзе знаходзіцца рэдакцыя, аказаліся мудрэjšымі. Нягледзячы на ўсе папярэджанні ўсё ж пасадзілі кабакі, буракі, моркву, часнок. А ўздоўж бардзюра кожная гаспадыня, зрабіўшы жывую агароджу, пасеяла кветкі. Ужываліся яны з гароднінай нядрэнна. І як адны, так і другая цешылі вока.

Восенню перад вокнамі рэдакцыі заракатаў трактар. Прадстаўнік ад «Камунальнага» ўзараў зямлю, ператварыўшы, падобны на пічурочкі градкі, у сучасны дыван, і загадаў больш нічога не садзіць. Маўляў, хоць народ смяшыць, у цэнтры горада вырошчваць буракі.

Яно зразумела, эстэтыкі тут мала. І ніхто ні з гараджан, ні з жыццям гэтага дома нічога б не сказаў, каб вясной на месцы гародаў з'явіліся клумбы, а на іх, які абяцалі, кветкі. А то прыехаў, як і восенню, трактар, прабегаў туды-сюды і... знік. Адны кажуць, што на месцы градак пасеялі газонную траву, другія сцвярджаюць, быццам бы нейкія кветкі. Учора абследавала ўчастак, як кажуць, удоўж і ўпоперак. Ні газоннай травы, ні кветак, калі не лічыць дзёмухаўцоў, якія ўжо адцвілі, і кустоў касачоў, пасаджаных даўным-даўно жыццямі дома, нічога не заўважыла. Затое асоту, лебяды, макрыцы — хоць адбаўляй. І як ні дзіўна, нікому яна не рэжа вока. І выгляду горада, як некалі пасаджаных у гэтым месцы буракі, «не псуе».

Ніхто не кажа, што не трэба імкнуцца да дасканаласці. Ніхто не спрачаецца з тым, што трэба старацца рабіць свой горад утульным і прыгожым. Але перад тым, як прымаць якое-небудзь рашэнне, трэба, мне здаецца, уважыць свае магчымасці. А то, атрымалася як у той приказцы: хацелася, як лепш, а выйшла — як заўсёды.

Разважала
Марына СЛІЖ.

■ ПАРТРЭТ

Прафесія стала сямейнай

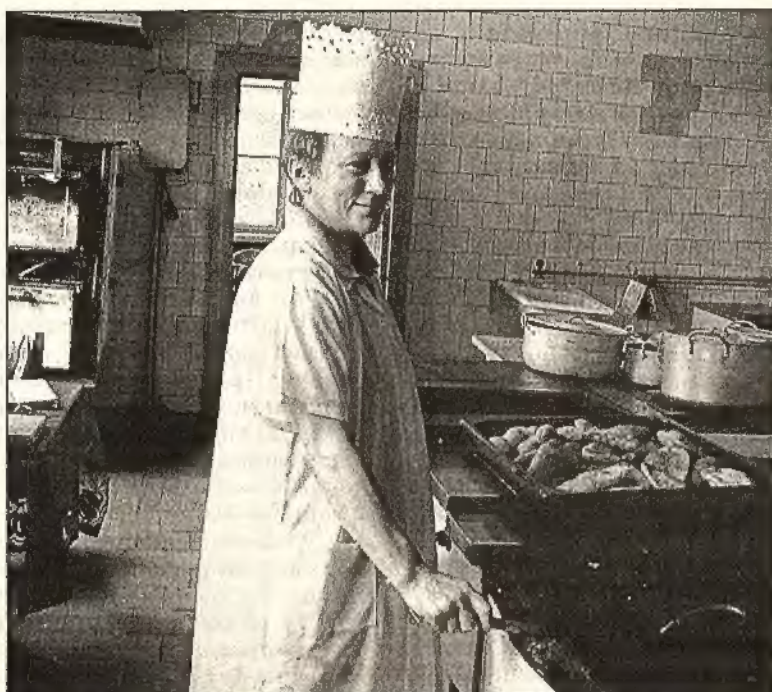
АШМЯНЫ. Сваю працоўную біяграфію Леакадзія Мігун пачала пісаць без малага трыццаці гадоў таму. За гэты час разам са сферай грамадскага харчавання раёна перажыла розныя часы. Але прафесія поварара не здрадзіла.

«Закончыла я, — расказвае жанчына, — Баранавіцкае прафесійна-тэхнічнае вучылішча. А першым рабочым месцам стала галышанская сталовая-рэстаран. Пачынаць займалася не проста. Не ведаеш, як цябе прыме калектыв, ці зможа падабрацца пад яго рытм жыцця. Таму хвалялася, перажывала. Але не прайшло і тыдня, як адчула сябе сярод калег сваёй. Нягледзячы на маладосць, да мяне прыслуховаліся, са мной раіліся».

Праз нейкі час кіраўніцтва прапанавала новае месца працы. У Яснай Паляне адчынілася сталовая, і там таксама быў патрэбен кваліфікаваны повар. Леакадзія нішто і ніхто не трымаў. У адрозненне ад калег, у яе яшчэ не было ні свайго дома, ні сям'і.

«З таго часу, — гаворыць жанчына, — прайшло багата гадоў. Выйшла замуж, пераехала на пастаяннае месца жыхарства ў Ашмяны, дзе нарадзіліся і выраслі дзеці. Дачка ўжо 23. Сын — 16». Святлана абрала для сябе прафесію цырульніка. А вось Вадзім вырашыў стаць як мама, поварам. Толькі вучыцца не ў Баранавічах, а ў сваім горадзе. Пакуль што першакурснік.

«У нас у сям'і ўсе да гэтай справы здатныя, — гаворыць жанчына. Маці мая дапама-

Повар ашмянскай сталовай Леакадзія Мігун працуе ў сферы грамадскага харчавання без малага трыццаці гадоў.

Фота Марыны СЛІЖ.

гае знаёмым на вяселлі розныя стравы гатаваць, поварам працуе старэйшая сястра Ганна. Таму і не здзівіліся, калі Вадзім сказаў, што хоча абраць для сябе гэту прафесію». Дарэчы, галоўнай на кухні падчас вяселляў даводзіцца быць і Леакадзіі. Прайшлі тыя часы, калі людзі спраўлялі балі ў кватэрах. Вось і ашмян-

ская сталовая, дзе цяпер працуе поварам, нарашчват. На два месяцы наперад распісаны ў ёй святкаванні з нагоды заключэння шлюбу. Чым будучы здзіўляць гасцей? Катлетамі «Ракета поварара», адбіўным мясам «Птушка», рознымі салатамі, халоднымі і гарачымі закускамі.

Гэта ў выхадныя. А ў будныя дні сталовая, дзе працуюць у дзве змены 6 чалавек, жыве звычайным, размераным жыццём. Повар і кухонныя рабочыя гатуюць абеды, буфетчыца абслугоўвае кліентаў. «Людзей у нас, — расказвае Леакадзія Мігун, — няшмат. У асноўным прыходзяць паабедкаць альбо павячэраць заезджыя. Але без работы не бываем. У сталовай гатуем піражкі, чабурэкі, катлеты, салаты, бутэрброды, якія прадаюць магазіны горада».

За змену, а працуюць па тыднях, повар выпякае ў сярэднім каля тысячы чабурэкаў і каля двух тысяч піражкоў. Столькі ж прыходзіцца і на калегу Леакадзіі Галіну Рынкевіч. Не маюць вольнай хвіліны і кухонныя рабочыя, якімі працуюць Вольга Янкоўская і Зінаіда Жалевіч, а таксама буфетчыцы Ірына Невядомская і Ірына Супрановіч. Кажуць, на тое яна і работа.

Марына СЛІЖ.

■ ЛЬГОТЫ

Ліквідатар, ты хто?

МІНСК. У Беларусі адменены ранейшы парадак вызначэння статусу ліквідатараў і пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС. Міжведамасная камісія па аднясенню грамадзян да катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС выйшла за межы дэлегіраваных ёй паўнамоцтваў. Такое рашэнне вынес Канстытуцыйны суд Беларусі, разгледзеўшы зварот дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Міхаіла Паплаўскага.

Ён прасіў вывучыць існуючую практыку па ўстаўленні статусу ўдзельніка ліквідацый-

наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

На думку дэпутата, праблема значнай часткі грамадзян, якія жывуць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, якія бралі ўдзел у ліквідацыйных наступстваў катастрофы на ЧАЭС, заключаецца ў тым, што міжведамасная камісія адмаўляе ім ва ўстаўленні статусу ўдзельніка ліквідацыйных наступстваў гэтай катастрофы. Прычыну адмаўлення яна матывавала пражываннем дадзеных грамадзян на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, гэта значыць, адносіла іх да катэгорыі не ліквідатараў, а пацярпелых.

Як паведаміла БелаПАН

памочнік старшыні Канстытуцыйнага суда Людміла Мурашка, вывучышы праблему, судзі вызначылі, што прысваенне грамадзяніну статусу ўдзельніка ліквідацыйных наступстваў катастрофы на ЧАЭС забавджае не з месцам яго пастаяннага пражывання, а выключна з характарам і месцам праводзімых работ, а таксама часам іх правядзення.

На сваім пасяджэнні ў 1994 годзе міжведамасная камісія разгледзела пытанне аб прававым статусе асобных катэгорыяў грамадзян. Тады ж было прынята рашэнне, што асобы, якія пастаянна жывуць у населеных пунктах, размешчаных на тэрыторыі радыеактыў-

нага забруджвання, якія выконвалі ў гэты перыяд работы ў населеных пунктах зон першачарговага адсялення і наступнага адсялення, да ўдзельнікаў ліквідацыйных наступстваў катастрофы на ЧАЭС не адносяцца. Яны з'яўляюцца асобамі, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. Ім прадастаўляюцца льготы, якія, дарэчы, крыху меншыя, чым у ліквідатараў.

У выніку ў лік ўдзельнікаў ліквідацыйных наступстваў катастрофы на ЧАЭС не ўключаюцца жыхары забруджаных раёнаў, таму што яны былі аднесены да катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС насельніцтва.

На падставе дадзенага палажэння пры перарэгістрацыі ўдзельнікаў ліквідацыйных наступстваў катастрофы на ЧАЭС, што праводзілася ў 1995 годзе, многім грамадзянам было адмоўлена ў перарэгістрацыі.

Разгледзеўшы дадзенае пала-

жэнне, Канстытуцыйны суд палічыў, што міжведамасная камісія выйшла за межы дэлегіраваных ёй паўнамоцтваў.

На думку КС, вырашэнне пытання, да якой катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС могуць адносіцца тыя або іншыя грамадзяне, павінна праходзіць не месцам іх пастаяннага пражывання, а характарам работ, да якіх яны прыцягваліся, і месцам ажыццяўлення здадзеных работ.

КС прапанаваў Савету міністраў прыняць захады па больш дакладнаму вызначэнню норм забавджаўства. У сваю чаргу міжведамасная камісія, разгледзеўшы рашэнне Канстытуцыйнага суда, адмяніла рашэнне 1994 года. Цяпер у асобных выпадках статус грамадзян, якія пацярпелі ад катастрофы на ЧАЭС, можа быць перагледжаны.

Паводле БелаПАН.

Рэклама ў «Рэгіянальнай газеце» — тэл. у Маладзечне 53841

ВНИМАНИЕ — СЕЗОННАЯ РАСПРОДАЖА!

ВСЯ ТРУБОПРОВОДНАЯ АРМАТУРА, НАСОСНОЕ И ВЕНТИЛЯЦИОННОЕ ОБОРУДОВАНИЕ, ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛИ

НОВИНКИ:

- РЕГУЛЯТОР РАСХОДА РР
- МУФТЫ, КОНТРОЛКИ, РЕЗЬБЫ, БОЧАТА, СГОНЫ
- ШУМОГЛУШИТЕЛИ
- НАСОСЫ КО

Склад и офис в районе МКАД

Благодарим за сотрудничество

Тел./факс (017) 278-65-89, 212-37-61, 212-44-58, 212-60-71
Могилёв (0222) 23-77-21; Гомель (0232) 41-54-41
Новополоцк (0214) 51-19-39

ИЩЕМ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ

ВЫ ГОТОВЫ К ТЕХНОСМОТРУ?

«ЗАПРЕЩАЕТСЯ эксплуатация транспортных средств, если суммарный люфт в рулевом управлении превышает следующие значения:

- для автобусов — 20 градусов
- для грузовых автомобилей — 25 градусов»

(Приложение 5, Глава 2, Правила дорожного движения) шины и аккумуляторы для любой техники запасные части для ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ, МТЗ

Тел. в Молодечно: (01773) 6-42-84, 3-61-14

Адрес: пер. Банный, 10 (ОДО «Агрошина»)

ТДА «Майстар-Плюс»

Монтаж, наладка личильника цепловой энергии и пары (лиц. МЧС РБ №2137 от 28.02.2002/2007 г.). Ремонт и проверка личильника цепловой энергии и вальды любых типов, КВП, катеплан, манометра. Все работы выполняются высококвалифицированными специалистами на асбестовых абразивах.

Маладзечна, зав. Лерманова, 17, тэл.: (01773) 75035, 71041.

СТРОЙМИР

Чистота в Вашем подъезде, безопасность в доме...

аудиовидеодофонные системы по цене аудиодофонных

надёжные металлические двери

электронный ключ «Smart»

(017) 206 43 83

marketing@stroymir.by

Приглашаем к сотрудничеству представителя менеджера в вашем городе! Возраст 25-40 лет, в/о, со знанием оборудования связи и опытом монтажных работ.

тел. (017) 223 73 21

НАРКАЛОГИЯ

Перерывание запоя, Казирование, билагичный блок.

Маладзечна, вул. Чкалова, 5 (басейн)

Тэл. 36136, (8-029) 7743373

лиц. РБ №7664/М от 24.04.2004

ОАО «Белсчёттехника»

производит продажу и техническое обслуживание всех видов кассовых аппаратов для торговли и маршрутных такси.

Подготовка документов для оформления в налоговой инспекции и обучение.

Молодечно, ул. Машерова, 37; тел. (01773) 54700.

Сертификат соответствия Бел. ГОСТ Р 112.04.8 ОФ0110.

Мінскі філіял ААТ «Брэсцкая абласная база «Бакалей» запрашае да супрацоўніцтва арганізацыі і прадпрыемствы гандлю, індывідуальных прадпрыемстваў на ўзаемавыгадных умовах. Маём магчымасць адгузіць са склада ў Мінску ўвесь асартымент харчовых тавараў, у тым ліку без аптэкай надбавкі. Дастаўка па Мінску за кошт «Постаўшчыка». Гібкая сістэма аплаты. Тэл.: (017) 2496815 (факс), 2498473.

Одесская область

Б/о «Бриз», «Жемчужина» Крым

Трэйдтур от 135 у.а.

Тел.: (017) 2633135, 2649350, 2606171, без выходных.

Лиц. №40 вид. Мин. спорта и туризма РБ от 19.12.2000/2005 г.

Приглашаем на работу в Минск, пром-зона «Шабаны» (кольцо 9 и 61 автобусов): плиточников, штукатуров, столаров, электриков, а также молодых людей до 30 лет — дадим специальность «Камнеобработчик». Тел.: (017) 2449121, 2449131, (8-029) 6449121.

Людей пыжущих, бывших работников торговли, швабшиков — просьба не беспокоить.

Гандлёвая база ААТ «Маладзечнагандаль» здае ў арэнду складскія і офісныя памяшканні па вул. Металістаў, 3А.

Тэл.: (01773) 53774, 37387 (з 8.00 да 17.00)

Фота ByMedia.Net

■ ПЕРАДАДЗЕНА ў СУД

Ці скончыцца тая вайна?

ВІЛЕЙКА. Пракуратура перадала ў суд справу аб забойстве 74-гадовай жыхаркі Куранца Вольгі К. 1 сакавіка састарэлая жанчына загінула ва ўласным доме ад рук раней судзімага 24-гадовага хлопца. «РГ» пісала пра гэта ў публікацыі «Крывавае драма ў Куранцы» 12 сакавіка. Сёння мы маем магчымасць больш падрабязна раскажаць аб гэтым.

Былая вязніца фашысцкіх лагераў 74-гадовая Вольга К. жыла ў Куранцы не больш за год. Пераехала з суседняй вёскі Галінова. Ні з кім асабліва знаёма не мела. Можна, таму, што людзі, якія многа перажылі, не надта таварыскія і гаваркія, суседзі рэдка заходзілі да састарэлай бабулі. І наўрад ці маглі ведаць жыхары Куранца пра тое, што за ўсе перанесеныя ў гады вайны пакуты жанчына атрымлівала грашовую кампенсацыю ў валюце. Грошы дома не трымала, зберагала ў банку на кніжцы. У Вілейцы жыла нявестка (сын да таго часу памёр), у войску служыў унук Дзмітрый. Вольга К. дапамагала ім грошамі. І тыя не забываліся пра бабулю. Заязд-

жалі адведаць, званілі па тэлефоне. У той дзень, 1 сакавіка, калі Дзмітрый прыехаў у вольпуск, таксама пазванілі. Але тэлефон не адказаў. Не дазвазіўшыся і ў наступныя два дні, вырашылі паехаць у Куранец.

...У сухіх міліцэйскіх зводках і праколах няма месца для эмоцый і перажыванняў. Маці з сынам 3 сакавіка калі 19 гадзін знайшлі бабулю забітай. Забітай з асаблівай лютасцю і цынзізмам. Следчыя міліцыі і пракуратуры, якія прыехалі на месца здарэння, канстатавалі, што «на цэле пымат слядоў ад удараў нажом, сам нож тырчыць у шыі, на шыі таксама зацягнуты тэлефонны провад». У доме быў беспарадак, рэчы параскіданыя. Было бачна, што нешта вельмі цільна шукалі.

Праваахоўным органам спатрэбілася ўсяго толькі ноч, каб раскрыць злачынства. Калі следчыя даведаліся, што Вольга К. у гады вайны была вязніцай фашысцкіх лагераў і атрымлівала грашовую кампенсацыю, яны адразу сталі распрацоўваць асноўную версію злачынства: абрабаванне. Трымаліся наступнай логікі: паколькі пацярпелая жыла ў Куранцы нядаўна, аднавяскоўцы

не павінны былі ведаць пра грошы. Значыць, трэба шукаць злачынцу сярод блізкіх і сваякоў. Прычым на старым месцы жыхарства — у Галінове. З гэтага і пачалі. Высветлілі, што там жыве пляменнік забітай Віктар і вельмі часта ў госці да яго заходзіць 24-гадовы пасынак Аляксей М., які ў 2003 годзе выйшаў з турмы. Сядзеў за крадзеж і разбой. Цяпер жыў у Вілейцы ў сваёй маці. Айнама з пасынкам аб'ядноўвала неўтаймаваная прага да спіртнога. Неадкладна дапыталі Віктара. Ён раскажаў, што 1 сакавіка Аляксей прыходзіў да яго ў Галінова. Пілі да шасці вечара, потым пасынак пайшоў дамоў. Следчыя адразу выехалі ў Вілейку. Маці сказала, што ў той дзень сын з'явіўся дома толькі ў 23 гадзіны. А палове пастай наступнай раніцы на кватэры маці знайшлі адзенне і абутак хлопца з плямамі крыві. Аляксея затрымалі. Праз дзве гадзіны ён напісаў яўку з пакаяннем.

Бабуля Вольга дома грошай не трымала. За некалькі дзён да забойства перапісала на ўнука Дзмітрыя 1500 еўра. «Хутчэй за ўсё Аляксей пра гэта ведаў, — кажа следчы Вілейскай пракуратуры Дзмітрый

Кебеч, — хаця сам ён свярдае, што забіў не за грошы. Па дарозе з Галінова ён быццам бы выпадкова зайшоў у Куранец адведаць бабулю, падчас размовы яна абразіла яго і айнама, назваўшы іх п'яніцамі. Пасля гэтага хлопец стаў збіваць жанчыну спачатку нагамі, потым нажом. Мы крытычна ставімся да яго паказанняў. Упэўненыя, што ён шукаў у доме грошы, катаваў сваю ахвяру. Пра гэта гаворыць тэлефонны шнур на шыі забітай. Таму справу перадалі ў суд з фармулёўкай «забойства састарэлага з асаблівай жорсткасцю з карыслівых меркаванняў».

Судова-медыцынская экспертыза вызначыла, што падарала было нанесена 19 удараў нажом і не менш як 8 удараў рукамі і нагамі. Смерць наступіла ў выніку страты крыві. Следства не знайшло абставін, якія б змякчылі віну Аляксея М., ўзмацняе ж гэтую віну той факт, што ён быў «у стане алкагольнага ап'янення».

Меру пакарання вызначыць суд.

Аўтар публікацыі дзякуе вілейскаму міжрайпракурору Аляксандру Марозу за інфармацыю.

Сяргей ЗЯНЬКО.

■ КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ, ХРОНІКА

Гаспадарлівыя зладзеі

МЯДЗЕЛ. За 2 дні ў раёне абрабавалі 2 вясковыя магазіны.

Адзін — у Будславе, другі — у Пількаўшчыне. Прычым, у апошнім прыкапілі не толькі стандартны набор (віно, цыгарэты), але і патрэбныя ў гаспадарцы рэчы — касу, граблі.

Аддзел інфармацыі «РГ».

У парку небяспечна

МАЛАДЗЕЧНА. У гарадскім парку, каля гасцініцы «Маладзечна» і на Цэнтральнай плошчы за апошні тыдзень невядомыя збілі чатырох чалавек. Цікава, што злачынцы амаль заўсёды стараліся трапіць сваім ахвярам чамусьці менавіта ў нос.

Так, 19 чэрвеня каля адзінаццаці гадзін вечара ў парку пабілі маладзечанца. Зламалі косці спінкі носа. Пацярпелы звярнуўся ў балынцу толькі праз тры дні, 22 чэрвеня. Нос небаракі для дактароў цэнтральнай гарадской балынцы ў гэты дзень, як высветлілася, быў не апошнім. На гэты раз сярод белага дня, а палове чацвёртай, на Цэнтральнай плошчы без прычыны нейкія хуліганы збілі яшчэ аднаго гараджаніна. І тут таксама пацярпеў нос.

Яшчэ раней, 17 чэрвеня, там жа, у парку, каля атракцыёнаў, а палове дзесятай вечара, не пазбегнуў непрыемнай сустрэчы з невядомымі 22-гадовы жыхар вёскі Выверы. Вынік — страшэнне мозга і закрытая чэрапна-мазгавая траўма. Узбуджаныя крымінальныя справы. Сяргей ЗЯНЬКО.

■ ЗЛАЧЫНСТВА РАСКРЫЛІ

Крымінальнае трыю

ВІЛЕЙКА. На працягу дванаццаці дзён з гаражна-будаўнічага кааператыва №5 горада былі ўкрадзены дзве аўтамашыны: «Жыгулі» і «Рэно». Злачынцаў затрымалі, тэхніку вярнулі ўладальнікам.

...Яны пазнаёміліся ў Барысаве. Двое хлопцаў з Бабруйска і адзін з Вілейкі адбывалі ў калоніі гэтага горада тэрмін пакарання за свае злачынствы. Пакідаючы яе сцены, кляліся, што больш ніколі не возьмуць чужое. Аднак ні адзін з іх, выйшаўшы на волю, не ўзяўся за розум. Юнакі, аднаму з якіх было 19 гадоў, а двум па 17, зноў пайшлі на крадзежы.

У Вілейцы яны аблюбовалі

гаражна-будаўнічы кааператыв №5. Адтуль у канцы красавіка адразу ўкралі аўтамашыну «Жыгулі», а праз дванаццаць дзён яшчэ і «Рэно». Больш таго, адзін з гаражоў, уладальнікам якога з'яўляліся прыватныя прадпрыемальнікі, аказаўся для іх проста залатой жылай. Панеслі з сабой яшчэ і парасоны, фарбу, іншы тавар.

На «Рэно» каталіся не доўга, не справіўшыся з кіраваннем, з'ехалі ў кювет і перавярнуліся. А «Жыгулі» пакінулі ў адным з двароў Барысаве. У выніку сумеснай работы з калегамі Барысавскага гарадскога аддзела ўнутраных спраў там іх і затрымалі вілейскія праваахоўнікі.

Высветлілася, што затрыма-

ныя здзейснілі больш за 10 злачынстваў. Гастраляючы па маршруце Вілейка-Крупкі-Барысав-Плешчаніцы, кралі з гаражоў аўтамашыны, здымалі з іх калонкі, магнітолы, перапрадавалі. Выручаных грошай хапала ненадоўга. Жыццё жа хацелася прыгожа, на шырокую нагу, таму праз нейкі час зноў выходзілі на «палаванне».

У гаражы пранікалі па-рознаму. Дзе былі замкі прасцейшыя, узломлівалі. Не атрымлівалася, выбівалі дзіркі ў сцене і адчынялі дзверы знутры. Цяпер крымінальнае трыю дае паказанні ў міліцыі і наўрад ці хутка зможа зноў пракаціцца з ветрыкам.

Марына СЛІЖ.

Хлопец краў, дзяўчына пільнавала

ВІЛЕЙКА. Супрацоўнікі Вілейскага раённага аддзела ўнутраных спраў раскрылі разбойнае напаўдзе не ў вёсцы Ляхаўшчына, дзе невядомы, звязаўшы жанчыну, забраў каля 60 тысяч рублёў.

У дом ён прыйшоў пад выгладам работніка энэрганагляду. Расклумачыўшы гаспадыню, што мусіць правесці лічылнік святла і электраправодку, аглядзеў пакой, а пасля, упэўніўшыся, што ў іх больш

нікога няма, стаў патрабаваць грошы.

Вялікіх зберажэнняў у жанчыны не было. Жыве, як і большасць вяскоўцаў, ад пенсіі да пенсіі. Але беспрацоўнаму злодзею без пэўнага месца жыхарства і тыя 60 тысяч здаліся капіталам. Праўда, яны хутка скончыліся. І тады хлопец вырашыў зноў з'ездзіць на «правэрку».

На гэты раз абраў вёску Доўгае, дзе на пару з сяброўкай гэтак жа пайшоў па хатах. Ваяж іх скончылі супрацоўнікі

міліцыі, якім патэлефанавалі жыхары населенага пункта. Напужаныя здарэннем у Ляхаўшчыне, якая знаходзіцца з іх вёскай ў адным, Нарачанскім сельсавеце, яны вырашылі перастрахавацца. Пільнасць была недарэмнай.

«Рэвізорам» аказаўся жыхар Маладзечна, а яго добраахвотнай памочніцай дзяўчына з Вілейкі. Затрымалі абайх. Высветлілася, што ў Ляхаўшчыне, пакуль хлопец дабываў грошы, яна стаяла на варце.

Марына СЛІЖ.

Міна ў цэнтры сталіцы

МІНСК. Мінамётная міна часоў Вялікай Айчыннай вайны была знойдзена 22 чэрвеня ля мінскага кінатэатра «Кастрычнік». Такім чынам, вайна зноў нагадала пра сябе ў 63-ю гадавіну з дня яе пачатку.

Міну знайшлі рабочыя, якія вялі на пляцоўцы перад кіна-

тэатрам земляныя работы па замене труб цеплатрасы. Як паведамілі БелаПАН удзельнікі «раскопка», адразу ж пасля знаходкі боепрыпас да «Кастрычніка» прыбыла група размініравання 1-й асобнай спецыяльнай брыгады міліцыі. Спецыялісты забралі знаходку, правесці мінашукальні-

камі прылеглую тэрыторыю, аднак іншых выбуховых небяспечных прадметаў не знайшлі. Пасля гэтага земляныя работы былі прадоўжаны.

Паводле інфармацыі прэс-службы ўнутраных войскаў, групай размініравання боепрыпас быў знішчаны.

Паводле БелаПАН.

■ ПОСТ ДА

Ніжэй хуткасць — менш праблем

МАЛАДЗЕЧНА. 25 ліпеня Дзяржаўна-інспекцыя праводзіць адзіны Дзень бяспекі дарожнага руху пад дэвізам «Ніжэй хуткасць — менш праблем!».

Сёлета з пачатку года на дарогах Маладзечаншчыны адбыліся 34 дарожна-транспартныя здарэнні (ДТЗ), у якіх 7 чалавек загінулі і 34 атрымалі раненні. У трох ДТЗ вінаватыя нецвярозыя вадзіцелі.

Аналіз аварыйнасці паказвае, што 5-я частка ўсіх ДТЗ адбываецца з-за неахацання вадзіцеляў хуткаснага рэжыму. І які вынік — з'ездзі ў кювет, перакульванні, сустрэчыны сутыкненні, наезды... Небяспэка заключаецца ў тым, што з павышэннем хуткасці рэзка павышаецца тармажны шлях і ў некалькі разоў павялічваецца магчымасць заносу.

10 чэрвеня ў 8.55 у аддзел міліцыі паступіла паведамленне з гарадской балынцы аб аказанні медыцынскай дапамогі майстру чыгуны маладзечанскай дыстанцыі пуні Барысу Бурдзіну. Следча-аператыўная група ГРА-УС устанавіла, што ў гэты дзень каля 8.00 на 46-м кіламетры дарогі Мінск-Нарач Барыс Бурдзін, едучы з Маладзечна на станцыю Радашковічы на ўласнай аўтамашыне «Аўдзі-80», патрабаваў патрабаваннямі дарожных знакаў «Рамонт дарогі» і «Абмежаванне хуткасці 40 км/гадз.», выехаў на пакрытую свежым шчыбенем паласу, не справіўся з кіраваннем, з'ехаў на левую абочыну і стукнуўся ў дрэва. Атрымаў траўмы рознай складанасці.

У гэты дзень каля 10.20 Мікалай Грышэль з вёскі Дубрава, кіруючы аўтамабілем «Масквіч-2140» па вуліцы Дубоўскага, не справіўся з кіраваннем, выехаў на левую абочыну і перакуліўся. Вадзіцель атрымаў ранныя губы і удар грудной клеткі, а пасажырка Алена Ткачэнка, вяртаўнік Маладзечанскай птушкафабрыкі, атрымала пералом ніжняй сківіцы, закрыты пералом правага бядра, закрытую чэрапна-мазгавую траўму, шматлікія ўдары. Узбуджана крымінальная справа.

Узрасла колькасць ДТЗ і з удзелам матацыклістаў. За май і першыя дні чэрвеня адбылося 25 такіх здарэнняў (прычым 22 аварыі адбыліся непасрэдна па віне вадзіцеляў), 8 чалавек загінулі і 27 атрымалі раненні. Тры матацыклісты былі п'яныя. Трэцяя частка здарэнняў адбылася ў цёмны час сутак. 13 пацярпелых не дасягнулі 20-гадовага ўзросту, 4 з іх загінулі.

Уладзімір ЛУКАШЫК, інспектар ДАІ.

Патрабуюцца сведкі

19 студзеня каля 20 гадзін на 48-м кіламетры мінскай кальцавой дарогі вадзіцель, кіруючы аўтамабілем «Таёта», у дзяржнумары ёсць лічбы «00», здзейсніў наезд на грамадзянку Г.Роўду, якая ад атрыманных ран памёрла на месцы здарэння. Вадзіцель з месца здарэння знік. Просім вядоўцаў патэлефанаваць па 45-3-40, 45-3-45 ці па 02.

Уладзімір ЛУКАШЫК, інспектар ДАІ.

■ АДКРЫТЫ ЁРОК

Наша прастора

Цікава назіраць, як малыя дзеяць пясочніцу. «Гэта мая палова, а гэта твая» — гаворыць адзін, але другі не згодны. І вось ужо ляціць пясок, рыдлёвачка і нават вядзерца. А вось вучні дзеяць парту, абмяраюць яе лінейкай і на палове крэйдай рысуюць мяжу. Перасячэнне мяжы можа выклікаць сварку і нават бойку.

Успомніце, як запаўняецца электрычка. Спачатку — цэнтр вагона і месцы каля акна, і толькі потым пачынаюць падсаджвацца да іншых, пытаючы: «У вас свабодна?». Гэта фраза прадукіла канфлікт, які мы бачым у першых двух выпадках.

Усе гэтыя прыклады нішто іншае, як праяўленне адчування тэрыторыі, неабходнасць мець вакол сябе прастору. Для кожнага гэта прастора розная. Аднаму дастаткова гарадской кватэры, другому патрэбны свой дом, а трэціму падавай увесь сусвет.

«Тэрытарыяльны імператыў» (колькасць патрэбнай тэрыторыі) можа быць умацаваны адной культурнай традыцыяй і аслаблены іншай. Спосабы аховы межаў нашай прасторы і прызнанне непарушнасці чужых межаў вызначае характар нашых узаемаадносін з іншымі людзьмі. Па выніках навуковых даследаванняў на зямлі павінна жыць прыкладна 300 мільянаў, тады людзі будуць жыць у згодзе паміж сабой і прыродай. Зараз жа на планеце пражывае прыкладна 6 мільярд. Таму людзям, асабліва тым, хто жыве ў асфальтабетонных

Для каго прастора — кватэра, дом, сусвет, для каго — звычайная пясочніца.

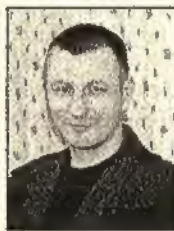
джунглях гарадоў, не хапае прасторы. Адсюль і канфлікты паміж суседзямі, народамі і дзяржавамі.

Вынікі апытання вучняў вілейскага ПТВ-200 (23 хлопчыкі 16-17 гадоў)

На пытанне: «Колькі вам патрэбна прастора?» 9 адказалі — трохпакатная кватэра, 8 — двухпакатная, 3 — асабняк, па аднаму адказалі — віла, замак і нават востраў. На пытанне: «Што б вы зрабілі калі б вашу прастору заняў чужы чалавек?» 10 адказалі — пасварыўся,

6 — пабіўся, 4 — выгнаў, 2 — забіў, і толькі адзін адказаў — разабраўся б мірным спосабам.

Нам усім трэба памятаць, што, як бы мала не было прасторы, трэба быць міралюбівым, бо любы канфлікт можа яшчэ больш яе зменшыць, напрыклад, турма і нават труна!!!

Адкрыты ўрок вядзе Igar KITCHUK, kitchuk@tut.by.

■ 60 ГОД ВЫЗВАЛЕННЮ

Інфармацыя ад Германіі

Германія перадае інфармацыю аб лёсах савецкіх афіцэраў, якія памёрлі ў палоне.

21 чэрвеня пасол Германіі ў Беларусі Гельмут Фрык, паведамляе ў сваім прэс-рэлізе пасольства ФРГ, і кіраўнік праекта аб'яднання «Саксонскія мемарыялы» Клаус Дытэр Мюлер перадалі ў Камітэт па архівах пры саўмне Беларусі банк дадзеных. Ён утрымлівае інфармацыю аб прыкладна 58 тысячх савецкіх афіцэраў, сярод іх — беларусаў.

Перададзеныя сканаваныя здымкі рэгістрацыйных картэк вермахту, заведзеныя на гэтых палонных. Банк дадзеных і рэгістрацыйныя карткі ўтрымліваюць біяграфічную інфармацыю аб палонных (фатаграфія, імя і прозвішча, месца жыхарства, найбліжэйшая радня, ваенная часць, месца і час траплення ў палон, стан здароўя, знаходжанне ў лагерах, месца і час смерці, прычына смерці).

Перадача адбылася падчас адкрыцця ў нацыянальнай бібліятэцы Беларусі выстаўкі архіўных дакументаў, якая прысвечана 60-годдзю вызвалення Беларусі. У межах гэтай выстаўкі Інстытут імя Гётэ прадстаўляе падборку сучаснай гістарычнай літаратуры і відэаматэрыялаў на нямецкай мове.

Адзел інфармацыі «РГ».

■ ЗАКОН

За беларускую мову

МІНСК. Кіраўніцтва рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» (ТБМ) мае намер дамагацца прыняцця новай рэдакцыі Закона аб мове. Аб гэтым БелаПАН паведаміў старшыня ТБМ Алег Трусаў. Ён адзначыў, што ў апошнія гады дзейнасць па абароне лінгвістычных правоў грамадзян была асноўным прыярытэтам у працы аб'яднання, паколькі аб'яўленае ў краіне фармальнае двухмоўе поўнацю не выконваецца.

«Менавіта, дзякуючы намаганням ТБМ, у снежні мінулага года Канстытуцыйны суд краіны прызнаў, што палажэнне Асноўнага закона аб двухмоўі не дзейнічае і неабходна ўносіць змяненні ў Закон аб мовах», — сказаў А. Трусаў.

Ён паведаміў, што ўлады абяцалі ў 2005 годзе ўнесці змяненні і дапаўненні ў гэты закон. «Вось чаму ТБМ будзе рабіць усё для таго, каб гэтае абяцанне было выканана і беларуская мова за-

няла сваё дастойнае месца ва ўсіх галінах жыцця», — сказаў А. Трусаў.

Кіраўнік ТБМ таксама паведаміў, што 27 чэрвеня аб'яднанне адзначыць сваё 15-годдзе. «Менавіта ў гэты дзень, 27 чэрвеня 1989 года, у Мінску адбыўся І з'езд ТБМ, дзейнасць якога можна ўмоўна падзяліць на тры этапы: савецкі перыяд (1989—1991 гг.), этап станаўлення незалежнай Беларусі (1991—1995 гг.), калі пачалося імклівае развіццё нацыянальнай самасвядомасці, а таксама перыяд з 1995 года па цяперашні час, пры якім беларуская мова і нацыянальная культура зноў былі пастаўлены ў цяжкія ўмовы выжывання. «Кожны з этапаў дзейнасці аб'яднання мае свае перамогі і набыткі», — лічыць А. Трусаў. Паводле яго слоў, за 15 гадоў ТБМ выпусціла каля 100 найменняў друкаванай прадукцыі, у тым ліку кнігі, брашуры, паштоўкі і канверты, а таксама памятных календары.

Зараз, паводле слоў А. Трусава, ТБМ аб'ядноўвае больш як 10 тысяч чалавек, у тым ліку дзве тысячы актывістаў. Значную частку членаў аб'яднання складае моладзь.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

Працягваем знаёміць нашых чытачоў з фрагментамі кнігі ўраджэнка Будслава Анелі Катковіч Вэранікі Катковіч-Клентак «Успаміны». Нядаўна ў Польшчы выйшаў пераклад на польскую мову гэтай кнігі, які завецца «Ад Будслава да ГУЛАГа». Захоўваем правапіс арыгіналу. У гэтым нумары сваімі ўспамінамі дзеляцца Анеля Катковіч. Успаміны Вэранікі Катковіч-Клентак будуць друкавацца пасля ўспамінаў Анелі Катковіч. Поўны тэкст кнігі можна знайсці на сайце <http://kamunikat.net.lig.pl>.

Ад Будслава да ГУЛАГа

Мне вельмі шкада было прыгожай літоўкі, якая мела толькі 5 гадоў тэрміну ў канчале ўжо адседжваць. За ўвесь час ня мела сувязі з бацькамі, і толькі пад канец тэрміну знайшла іх. Вось яна ў час работы на сьлюдзе аслабела, павялі яе ў санчасьце і там адразу яна памерла.

Наведвалі нас розныя эпідэміі, як грып і дэзынтэрыя. Хварэла я адной і другой.

Помню, пачалі ў нас хварэць грышам. Кожную хворую разам з яе пасьцельяй забіралі з барака. І так, калі я захварэла, казалі ўзяць свой сьняжнік і выйсці з барака. Павялі мяне ў гігіенічную палату, у якой адна пры адной на падлозе, як селядцы ў бочцы, ляжалі хворыя. Не было там дзе й ступіць, а на мяне крычаць: «Ложыся!» Дзе легчы, адна на другую? Я стаю з высокай тэмпературай, а нада мной ізноў крычаць: «Кладзіся». Наканец паклалі мяне на стала. Збівалі нам тэмпературу парашкамі й адразу выпісвалі. Ах, як тады мне галава балела, а я ўсё ня ведала ад чаго.

У часе начной працы на сьлюдзе некаторыя вартаўнікі пазвалялі нам сьпяваць. Сьпявалі пераважна украінкі. Некаторыя мелі цудоўныя галасы. Як я любіла гэты сьпеў, як прыемна было працаваць тады! Сьпявалі розныя песні вядомыя й новыя, складзеныя вязнямі, у якіх расказвалі аб сваёй цяжкай долі ці выражалі тугу за бацькамі й родным домам. Ніхто з нас не спадзяваўся пабачыцца з роднымі. Хаця між нам і хадзілі розныя «парашы» (погаласкі) аб амністыі, аб нейкіх зьменах у Савецкім Саюзе. Толькі такая зьмена магла нам прынесці волю. Інакш нічога добрага нельга было спадзявацца. Крыміналісты часта мелі амністыю. Для іх былі іншыя законы, чым для палітычных. Парашы крыху й падтрымлівалі нас на духу.

Спаткаць можна было ў лагерах вельмі цікавых і вартасных людзей, але што з гэтага, як нас беспарыва перакідалі з месца на месца, калі не з аднаго лагера ў другі, то хоць муселі перажываць баракі! І так, бывала, вернемся з работы, а тут нам кажуць браць свае рэчы й пераходзіць у іншы барак.

У кожным баракі былі месцы лепшыя й горшыя. Напрыклад, блізка парашы ніхто сьпаць не хацеў. Вось пачуўшы, што перасяляюць у іншы барак, хапалі свае

рэчы й беглі, як найхутчэй, каб заняць лепшае месца. Зразу мела, мацнейшыя былі першымі. Калі і ўдалося часам дабегчы раней, чым іншыя, і заняць сабе лепшае месца, то ўсё роўна на ім я доўга не затрымалася. Прыбегла блатная й выгнала. А так важна было, побач каго чалавек спаў. Калі й трапіў нехта па сэрцы, то доўга з ім не пабыў, бо зноў пры замене баракаў разлучыўся. І таксама часта перакідалі з аднаго лагера ў іншы. Тады з прыяцелямі наогул расставаліся.

Не ўсе ў лагерах працавалі цяжка. Лёгкай была праца ў бібліятэцы, у капцёрцы, санчасьці, гігіенічнай камнаце, брыгадзіра і г.д. Тых, якія працавалі на работах лёгкіх, называлі ў лагерах прыдуркамі. Яны адчувалі сябе лепшымі ад іншых. Хадзілі лепш апранутымі, лепш, чым мы, елі й лепш выглядалі. Былі імі пераважна тыя, якія займаліся даносамі, або мелі добрыя пасьлкі й маглі, як кажуць, падмазаць, дзе трэба.

Спаткаліся ў лагерах і закаханыя адна ў адной жанчыны. Адна з іх была падобная да мужчыны, мела й валасы падстрыжаныя так як мужчына й так як мужчына хадзіла толькі ў штанах, курыла, а другая была далікатная, жаночая. Жанчын-мужчын было менш у лагерах і мелі яны вялікае паводжаньне. Часта зьмянялі сваіх партнёраў. Пакінутыя вельмі перажывалі, прапавалі пакончыць самагубствам, а адна, вельмі прыгожая і, здавалася, інтэлігентная латышка, пакінутая так «кабёлам», звяр'явала.

Калі я працавала на сьлюдзе, мая гіпэртанія развівалася, і галаўны боль усильваўся. А мяне ўсё парашкамі кармілі і з працы не звальнялі. Прымала я парашкі ад болю галавы па некалькі раз у дзень, а яны не памагалі. Часам кроку не магла ступіць, так у галаву калала. Галавой павярнуць не магла, а калі хто да мяне гаварыў, я паварочвалася да яго цэлым тулавам. Пасылак я не атрымлівала, пісала да цёткі Гэльні, каб нічога не прысылала, бо мне ўсяго хапае. А тым часам была такая галодная, што калі павялі ў гарнізон мыць падлогі і ўбачыла ў брудным вядры плаваючыя лісткі капустаў, то падпшла да гэтага вядра, выбірала лісты й ела. Мне ўсё роўна было, што ў гэтым вядры знаходзілася, пляваў у яго хто ці іншае рабіў.

Аднаго разу прыехалі да нас вязьні з Казахстану, з лагера, дзе знаходзілася Вэра. Між імі былі Вэрыны сяброўкі.

Анеля КАТКОВІЧ.

Працяг будзе.

25 чэрвеня — сёння яшчэ не позна падпісацца на «Рэгіянальную газету»
Спяшайцеся на пошту!

Знаёмцеся, Дубіна!

Вёска Дубіна — адзін з населеных пунктаў Валожынскага раёна. Знаходзіцца паміж двума гарадамі: Валожынам і Маладзечнам. З поўначы мяжуе з торфабыркетным заводом «Беразінскае», які з'явіўся амаль 50 гадоў таму назад, як вынік асушэння непраходнага балота. З паўночнага ўсходу на паўднёвы захад павольна нясе свае воды Нёману Беразіна, дорачы людзям прахалоду, а рыбакам — улоў. За ракой — чыгунка. На поўдзень ад вёскі лес.

Што ў назве тваёй?

Шмат соцень гадоў таму назад на месцы сучаснага торфапрадпрыемства «Беразінскае» было непраходнае балота, вакол якога раслі магутныя дубы, бірозы, вольхі. Зараснік часта саступаў месца палю, а на месцы цяперашніх могілак рос асобна вялізны дуб. Рэдкі пракожы не звяртаў на яго ўвагу. Яно і не дзіва. Дрэва было такой велічыні, што некалькі чалавек, узяўшыся за рукі, не маглі абхапіць яго ствол.

Аднойчы над паселішчам разыгралася страшная навальніца. Гром быў такой моцы, што задрожала ўсё наваколле. Паласавалі неба маланкі, дождж ліў, як з вядра. Прыціснуліся ад страху людзі да зямлі і тут жа пачулі страшны удар. Маланка трапіла ў дуб, і ён упаў, прыняўшы на сябе яе сілу.

Праз нейкі час людзі ўзвалі на месцы дуба збудаванне, якое назвалі царквой. Вакол яе жыхары навакольных вёсак знаходзілі свой прытулак. Жывыя сілы прыроды разбурылі з цягам часу гэта збудаванне. Засталася толькі пахиленая каплічка. Час ішоў, час зруйнаваў нават камяніцы, а яна ўсё стаяла, як бы напамінаючы людзям: «А я жыў і жыць буду, бо карані мае ў глыбіні мінуўшчыны».

У знак памяці дуба-выратавальніка паселішча, што тут размясцілася, і назвалі Дубіна.

За завесай мінулага

Да 1496 года Дубіна была маёнткам, уласнасцю мсціслаўскага князя Івана Лінгвяневіча. Пасля смерці а-за адсутнасці нашчадкаў маёнтка перайшоў ва ўласнасць вялікага князя Аляксандра. У 1496 годзе ён падараваў маёнтка пану Троцкаму, а ў 1506 годзе ён ужо быў уласнасцю гродзенскага староства Забярэзінскага.

Больш паўстагоддзя пра Дубіну няма ніякіх дакументальных звестак. Спроба знайсці архіўныя дадзеныя, як расказалі ў мясцовай школе, таксама не прынесла поспеху. Ні цэнтральны архіў у Вільні, ні Гродзенскі гістарычны архіў не змаглі даць патрэбных гістарычных звестак. Толькі Цэнтральны дзяржаўны гістарычны архіў горада Мінска, спасылаючыся на «Волюты і селенія Еўрапейскай Расіі 1886 года», паведаміў, што ў вёсцы Дубіна «Юрэдыцка» Гародзькаўскай воласці Ашмянскага ўезда было 60 двароў, 630 жыхароў, багадзельня, карчма і дзве царквы.

І сэрца адзавецца на чысты гук баяна

Дубінскі клуб — малады. Афіцыйнае яго адкрыццё прыходзіцца на 1999 год. Менавіта ў гэты час пустычы будынак камбіната бытавога абслугоўвання быў перададзены пад установу культуры. У ім яшчэ ішлі рамонтныя работы, а калектыў мастацкай самадзейнасці Дубінскага сельскага клуба ўжо ездзіў з канцэртамі па навакольных вёсках.

«Рэпэціравалі, — расказвае загадчыца Марына Чабай, — у мясцовай школе. Адразу збіраліся два разы на тыдні. А калі акрэсліўся рэпертуар, сталі абмяжоўвацца адным. У самым складаным становішчы аказаўся ў нас акампаніатар. Ён жыў за 10 кіламетраў ад Дубіны, у Бурмаках. На рэпетыцыі, і ў дождж, і ў спеку, ездзіў на веласіпедзе, з баянам за плячым. Дарэчы, на свой першы канцэрт, а далі мы яго ў Брыльках, ездзілі таксама з пышам, на кані. Раніцай выехалі, у абед выступілі, а вечарам ужо былі дома. Падарожжа тое і сёння без смеху ўспамінаць не можам».

У вакальнай групе людзі самых розных прафесій і ўзростаў. Тамара Саломкі і Лілія Рамановіч — настаўніцы, Ганна Кабушка, Вікенцій Таўгень, ён іграе на скрыпцы, — пенсіянеры, Людміла Касцяровіч — сакратар сельсавета, Алена Рамановіч — сацыяльны работнік. Спявае і дырэктар клуба Марына Чабай, з сольнымі нумарамі выступае акампаніатар Іван Пашкоўска, вучаніца 7 класа Віка Сіва. З ахвотай прыходзяць на рэпетыцыі і ездзяць разам з дарослымі на канцэрты і школьніцы Юля Ковель, Света Арцюкевіч, Вераніка Загорская, Марына Мучынская, Наташа Рыкевіч. У рэпертуары дубінскіх артыстаў каля сотні розных песень. Ад-

Калектыў мастацкай самадзейнасці Дубінскага сельскага клуба ў складзе Івана Пашкоўскага, Юліі Ковель, Святланы Арцюкевіч, Тамары Саломкі, Ганны Кабушкі, Ліліі Рамановіч, Марыны Чабай збіраецца на чарговы канцэрт.

ных толькі вакальных налічылі больш за сорок. Таму падчас канцэртаў ніколі не паўтараюцца. І на кожнае свята распрацоўваюць новую праграму.

Апладысментамі сустракаюць слухачы Лілію Рамановіч, падабаюцца ім песні ў выкананні Тамары Саломкі, Івана Пашкоўскага. А чаго варты Тамара Каляда і Ганна Жагунь, якія выступаюць на канцэртах з рознымі мініяцюрамі і сцэнкамі! «Мініяцюра «Суседкі», — расказвае загадчыца клуба Марына Чабай, — я бачыла ў выкананні нашых самадзейных артыстаў разоў мо, дваццаць. І кожны раз ад душы смяялася. Ганна і Тамара

ніколі не паўтараюцца. Кожнае іх выступленне — як бы асобная гісторыя з жыцця славянскіх суседзяў, якая абрастае ўсё новымі і новымі падрабязнасцямі».

Усе іх выступленні будуць на вясковым матэрыяле. Але ніхто і ні разу, як расказала Лілія Рамановіч, не пакрыўдзіўся на артыстак. Можа, таму, што ўмеюць яны расказаць, як пра іншых, так і пра сябе. Не са шпількай, а са смекам.

Пры поўным аншлагу праходзяць канцэрты мясцовых артыстаў у сваім клубе, з ахвотай ідуць на іх выступленні і жыхары Вішнева, Дор, Бабровічаў, Улазавічаў, Кібуцаў і

многіх іншых населеных пунктаў, куды дабіраюцца як транспартам гаспадаркі, так і раённага аддзела культуры. «Часта, — гаворыць Марына Чабай, — выручае наш акампаніатар, у якога ёсць уласная машына».

Адным з першых выступаў Дубінскі сельскі клуб і на раённым фестывалі-конкурсе «Красуй, Радзіма, цвіці, жыццё». Чатыры нумары з іх канцэрта прайшлі на раённы галаканцэрт, які адбудзецца 3 ліпеня ў райцэнтры. Рэпэціруюць, рыхтуюцца. Адначасова развучваюць новыя песні, якімі збіраюцца парадаваць механізатароў падчас жніва.

Марына СЛІЖ.

3 гумарам усё ў парадку

«Дзесяць вёрст ад Валожына ёсць вялікае сяло Дубіна, і чутка аб ім далёка-далёка. Мае яно, мусіць, са 300 хат, ёсць там і манаполька, і карчма. Народ вельмі пагань, самыя п'яніцы і зладзеі: не толькі што на дварэ нічога не пакінь, але і з будынку павыцягваюць. У прошлым годзе дык выцягнулі ў Янука Палоўскага з пуні сячкарню, дык яна і прапала. У кудраўскага лесніка Максіма пазнімалі калёсы з ваяў. А пабіць каго, дык гэта ў іх нават мода: няхай толькі будзе хто на каго злы або другі папросіць, дык нападуць ці на полі, ці на дарозе і забіваюць да паўсмерці. Трэба каго абараць, пабіць або і падсмаліць — ідзі ў Дубіну, там усё гэта знойдзеш. Але няма чаго дзівіцца: яны маюць вучыцеля, каторы не дае ім добрага прыкладу».

Нядаўна тутэйшыя злодзеі на 8 хурманках уночы ўкралі з

Кавалёўшчыны 60 коп гонтаў і развезлі па полі па ямах, ды цяпер смяюцца і хваляцца, што надта мудра ўправіліся.

Бедныя, цёмныя людзі! Калі ж да іх загляне сонца ў ваконца».

Такую характарыстыку Дубіне і яе жыхарам даў у свой час вядомы беларускі збіральнік фальклору, паэт і публіцыст Стары Улас. «Колькі ні распытвала старэйшых жыхароў, — гаворыць выхавальца Дубінскай агульнаадукацыйнай базавай школы-сада Тамара Каляда, — ніхто не памятае, каб ён наведваўся калі-небудзь у Дубіну. Хутчэй за ўсё пра нашу вёску чуў ад іншых людзей. З іх падачы і выдаў такую характарыстыку. Як да яе адносімся? З гумарам! Яго месцічкоўцам не пазыгчаць».

«Праўда, што ў вашай вёсцы людзі самыя бліягі?» — пытаюся, прадставіўшыся карэспандэнтам, у бабурлівае ля высковага магазіна. Уважліва паглядзеўшы мне ў вочы і ўлавіўшы ў іх хітрынку, яна адразу ж прапаноўвае: «Чаго стаіш далёка, хадзі бліжэй. Не паб'ю, дык

хоць штурхну». «А вы ведаеце, што ў нашай вёсцы косы нават зімою кляюць. Мы на танцы з імі ходзім, — умяшаліся ў гаворку два юнакі. — Дубінцы народ такі: не спадабаецца што, ураз у ход пускаем. А бачылі, які надоечы дождж у Чабаях быў. З бурай, з градам. Гэта дубінцы ву-у-у-у на той гораццы пасталі ды давай целагрэйкамі махаць. Усе хмары на суседнюю тэрыторыю сагналі».

Мясцовыя байкі хлопцы маглі б расказаць бясконца. Шмат іх накіпілася за гады існавання вёскі. Адны пра Дубіну і яе жыхароў прыдумалі суседзі, іншыя склалі пра сябе самі. Расказваюць, рагочуць. Тым не менш ні адна з вясковых кабет, як прызналіся падчас размовы, прадаючы на рынку парасят, ні кажа, што яна з гэтай вёскі. Бо гадоў мо, ужо сорок, як бытуе сярод жыхароў раёна выраз: «Разумныя людзі ў Дубіне і свіней не купляюць». А словы «Ахтунг, ахтунг, Дубіна», быццам бы сказаныя немцамі, якія з неймавернай хуткасцю пранесліся праз вёску, баючыся помслівых

яе жыхароў, і сёння перадаюцца з вуснаў у вусны.

Упэўнена, што большасць людзей успрымае ўсе гэтыя расказы як гумар. Той, хто хоць раз быў у вёсцы, пагодзіцца, што людзі тут жывуць ветлівыя, шчырыя, гасцінныя і добрыя. Ну, а таго, хто ведае пра яе толькі па расказах, дубінцы збіраюцца запрасіць на раённы фестываль гумару, які пройдзе ў гэтай вёсцы восенню.

Марына СЛІЖ.

■ АНЕКДОТЫ З ДУБІНЫ

Хай трушчаць...

Ганна прыйшла да суседкі і просіць:

— Гэлка, пазыч мне гароху, калі ёсць, — свайго не хапіла.

— Дык ты ж сама летась клялася, што больш ніколі не будзеш яго сеяць, бо ўсё роўна чарвякі з'ядуць.

— То ж летась было... А сёлета палову агарода гарохам засею. Хай трушчаць, хай ім праз бакі павылазіць.

Дубіна ўчарашняя і сённяшняя

Урадженец Узбалацкага сельсавета Д. Арышкевіч-Раманоўскі ў сваіх успамінах пра Дубіну піша:

— Помню яшчэ курныя хаты, дзе былі печы без дымаходаў і зямельныя падлогі. Усе насілі саматканнае адзенне і абувалі лапці. Скураны абутак быў радкім выключэннем. Вечарамі для асвятлення карысталіся лучынай. Потым з'явіліся газніцы, але з-за дарагавізны імі мала хто карыстаўся. Агонь здабывалі з дапамогай крэсіва, таму што запалкі каптавалі дарага. Бедным было і харчаванне. У аржаны хлеб дадавалі мякіну і бульбу...

Сённяшнія жыхары вёскі прачытаюць гэтыя радкі як казку. У Дубіне ўжо даўно няма падслепаватых хатак. На змену ім прыйшлі дыктоўныя дамы, а цэнтральную сядзібу калгаса ўпрыгожваюць шматпавярхоўкі і катэдры, пабудаваныя сельскагаспадарчым вытворчым кааператывам «Агра-Дубінское», які ўзначальвае Генадзь Каспяровіч. Жывуць у іх пераважна маладыя спецыялісты: механізатары, настаўнікі, культработнікі. Людзі, якія працуюць на перспектыву вёскі, хваляюць за яе будучыню, знешні выгляд.

Розныя часы перажылі яны са сваім старшынёй. Памятаюць гады, калі працавалі па тры-чатыры месяцы без зароботнай платы, і бралі грошы на хлеб у бацькоў-пенсінераў, як, працуючы на перспектыву, шукалі па ўсім раёне саларку для таго, каб ўбраць ураджай. Затое цяпер могуць пахваліцца стабільнасцю, аб якой сведчыць хата з той факт, што людзі ў «Агра-Дубінскім» атрымліваюць зарплату своєчасова і без затрымак.

Па добрай дарозе з вёскі не выязджаюць

Дубіну мы наведалі ў дзень летняга сонцастаяння, 21 чэрвеня. Амытая спорным летнім дажджом вёска патанала ў зеляніне і кветках. Гарэлі півоні, радавалі вока дагледжаных гаспадынямі гароды, у якіх паднялася цыбуля і зацвілі ў цяплячах агуркі. Пахла скошанай травой, язінам і смалой. Рабочыя Валожынскага ДРБУ-167 рамантавалі дарогу, клалі праз вёску новы асфальт. Ус-

помніліся прачытаныя калісцы словы: па новай дарозе з вёскі не выязджаюць.

Тук-тук, тук-тук, — раздалася дзесьці за клубам. Гэта ў дах апрацаўся чарговы домік-катэдж. Побач, як бы пацвярджаючы тое, што вёска маладзее, высіліся яшчэ два. Пройдзе час, і ў іх засеяцца гаспадары. Заціпіць жыццё, народзіцца дзетка. Будзе каму хадзіць у дзіцячы садок, будзе каму садзіцца за школьную парту.

Адзін дзень з жыцця школы

У Дубінскую агульнаадукацыйную базавую школу зазірнулі бліжэй да палудня. У прасторным калідоры пахла фарбай. «Распачалі рамонтныя работы», — растлумачыла дырэктар Таццяна Чабай. Хочацца, каб да новага навучальнага года школа абнавілася, папрыгажэла. Усё робяць сваімі сіламі. Задзейнічаны і настаўнікі, і тэхнічныя работнікі, і класныя кіраўнікі. Не адмаўляюць у дапамозе і асобныя бацькі. Для сваіх жа дзяцей стараюцца!

Грошы на рамонт школа зарабіла сама. Выручыла падсобная гаспадарка, тут выгадалі і прадалі дваіх свіней, зарабілі і на бульбе, збожжы. Зробім касметычны рамонт у класах, перакладзем печкі, — дзеліцца планами дырэктар, — частку грошай патрацім на добраўпарадкаванне». Гаспадарская рука кіраўніка тут адчуваецца ўсюды. Радуе чысцінёй дзіцячы садок, цешыць вока ўтульны школьны дворык, дзе побач з яркімі альтанкамі разбіты і акуратна абкладзены каменчыкамі кветнікі.

У поўным парадку і гарод, які даглядаюць дзяўчынкі і хлопчыкі з працоўна-аздараўленчага лагера з дзённым наведваннем. У той дзень працавалі на праполцы капусты, пад якую адведзена не адна сотка зямлі. А побач — буракі, цыбулі, фасоль, морква, агуркі. Школа ўмее забяспечыць сябе гароднінай, якая дапамагае карміць школьнікаў смачна і танна.

Марына СЛІЖ.

■ АНЕКДОТЫ З ДУБІНЫ

Надакучылі госці...

Сустрэўся неяк дубінец з сябрам у горадзе.

— Ну, як табе жывецца? — цікавіцца ў таго.

— Добра жыву, — адказвае сябра. — Адно засмучае: суседзі панадзіліся ў госці хадзіць. Штодзень то адны, то другія наведваюцца. Да таго надакучылі: не ведаю, што і рабіць.

— А ты зрабі, як мы ў вёсцы, — раіць дубінец. — Як толькі госці на парог — пачынай жонку біць. Адрозна хадзіць перастануць. Неадарма ж кажуць: «Бі сваіх, каб чужыя баяліся!»

Мужава дыета

Адна жонка паскардзілася ўчастковаму на свайго мужа-п'яніцу. Той выклікаў яго да сябе і грозна пытае:

— Яхрэм, навошта ты зноў грошы праціў? Цяпер жонцы за цябе галадаць даўдзедца.

— Знайшлі каму верыць.

Дык яна ж сама сказала, што трэба крыху пагаладаць, а то задужа распаўнела.

Не той пасажыр

Едуць у аўтобусе пасажыры. Адзін звяртаецца да другога:

— Скажыце, калі ласка, вы часам не з Дубіны будзеце?

— Ды не, — адказвае той.

— А жонка ваша не з Дубіны?

— Ды не, не з Дубіны?

— Прабачце, а бацькі вашы не ў Дубіне жывуць?

— Не, не ў Дубіне.

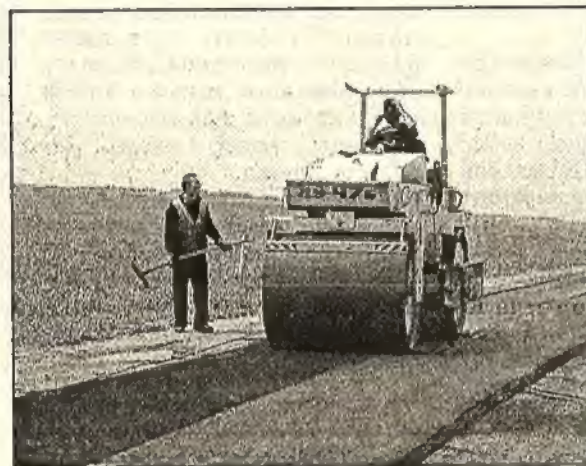
— А можа, у вас там родныя ці знаёмыя жывуць?

— Няма ў мяне там нікога. Чаго вы прычэпіліся?

— Я табе прычэпілюся! А ну, зараз жа знімі сваю нагу з маёй. Ні разу ў Дубіне, аказваецца, не быў, а па чужых нагах толчыцца, як слон. Ну, і нахабныя людзі пайшлі.

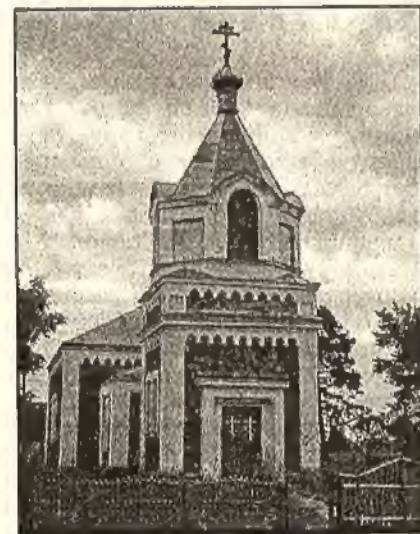
Самым надзейным відам транспарту і адначасова памочнікам ва ўсіх справах ў вёсцы застаецца конь. З яго дапамогай сеюць, садзяць і разворваюць бульбу, ездзяць у магазін і, як гэта жанчына, у млын.

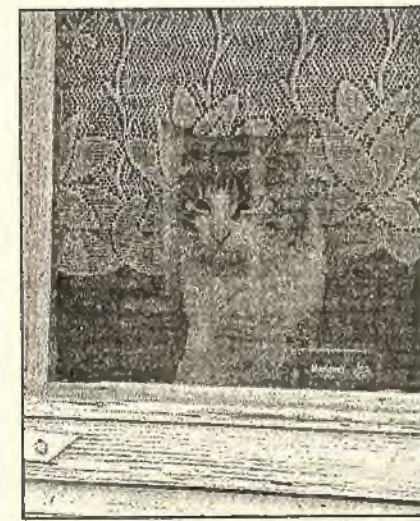
Рабочыя Валожынскага ДРБУ-167 рамантуюць дарогу, кладуць новы асфальт.

Дом апрацаўца ў дах. Праз нейкі час засвеціцца і яго вокны. Яшчэ адна маладая сям'я ў Дубіне атрымае сваё жыллё.

Царква стаіць у цэнтры вёскі. Пабудаваная яна ў 1868 годзе з бутавага каменю. З'яўляецца помнікам архітэктуры псеўдарускага стылю.

За журналістамі, што наведаліся ў Дубіну, назіраў праз акно кот.

Гусей у сям'і Ковеляў вырошчваюць пяць гадоў. У птушанят, якія вывеліся сёлета, дзве мамы — гусыня і белая курачка, якая таксама сядзела на яйках.

Дзяўчынкі і хлопчыкі з працоўна-аздараўленчага лагера Дубінскай агульнаадукацыйнай базавай школы-сада даглядаюць капусту.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

■ ПАДАРОЖЖЫ

У госці ў Полацк, да Ефрасінні

Ефрасіння Полацкая – выдатнейшая жанчына ў беларускай гісторыі. З яе імем звязана пашырэнне кнігі ў нашым краі, заснаванне сістэмы асветы і летапісання, царкоўная дзейнасць. Жыла Ефрасіння Полацкая ў XII стагоддзі, а пасля смерці прылічаная да святых. Шануецца і праваслаўнымі, і каталікамі, і ўніятамі.

Мошчы яе знаходзяцца ў Спаса-Праабражэнскай царкве на тэрыторыі Спаса-Ефрасіннеўскага манастыра. Гэта недалёка ад вакзала ў Полацку. Калі крочыць пешшу – хвілінаў 20-25. Вандроўку можна ладзіць у складзе групы, але можна і асабіста. Аўтобусы з розных куткоў Беларусі і іншых краін пад'язджаюць да брамы манастыра кожныя некалькі хвілінаў. Каб больш даведацца і дзейнічаць арганізавана, я далучыўся да віцебскай групы.

Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр стаіць на беразе ракі Палаты і надзвычай прыгожы. У манашак ёсць падсобная гаспадарка: гарод, цяпліцы. Усе работы тут называюцца паслушаннямі і робяцца з благаслаўлення кіруючай асобы. Пры нас, перад тым як прыступіць да працы на грядках, тры манашкі пелі псалом. На двары манастыра чакаем манашку, у якой сваё паслушанне – вадзіць экскурсію. Яна распавядае пра гісторыю манастыра, жыццё Ефрасінні і правілы паводзін у храме. Потым вядзе ў царкву.

Спаса-Праабражэнская цар-

ква пабудаваная пры жыцці і дзякуючы падтрымцы Ефрасінні Полацкай усяго за 7 месяцаў. Будынак высокі, але невялікі па плошчы. Цяпер тут ідзе аднаўленне фрэсак. За станам сочаць электронныя сэнсары. Кожная новая група купляе свечкі і ўносіць у свой адмысловы ліст усіх, каго хоча хто памянуць. Каб прыступіць да мошчаў святой Ефрасінні, трэба пакінуць покладзё і зняць абутак.

Рака (скрыня) з мошчамі знаходзіцца ля самай сцяны. Цела накрыта тканінай, але яго контуры бачныя. Калі стаіш побач – адчуванне неперадавальнае. Гэта сапраўдны цуд, што амаль за 1000 год цела чалавека не стлела. Перад табой – уся беларуская гісторыя ад старажытнасці да нашых дзён. І яшчэ. Ад Хрыста да Ефрасінні – амаль 1000 год, і ад яе да нас – таксама. Вось наколькі ўсё тут блізка і рэальна!

Прыклаўшыся да мошчаў, трэба стаць ля яе ног, сагнуцца ў паклоне і прапаўзіць пад целам метры 2. Прычым прапаўзаюць усе. У групе было шмат інвалідаў як сярод дарослых, так і сярод дзяцей: слепыя, куляваныя, з іншымі хваробамі.

Пасля таго для кожнай групы служыць малебен хвілінаў на 10. У ім асноўны націск робіцца на тое, каб людзі пазбавіліся ад хваробаў. Потым святар благаславіў усіх на вяртанне дадому.

Доступ да цела святой Ефрасінні закочываецца ў 16 гадзін. Знакаміты крыж Ефрасінні Полацкай, які быў страчаны ў гады вайны і адноўлены зусім нядаўна, выстаўля-

ецца тут па нядзелях. Святую ваду можна набраць на падвор'і манастыра, там, дзе вісіць шыльда "Царкоўная лаўка".

Калі яшчэ хто захаце здзейсніць паломніцтва да Ефрасінні, то цалкам паспее, калі прыедзе ў Полацк у 13.00 (адпраўленне з Маладзечна ў 8.30) і выехаць назад у Маладзечна ў 14.44 (прыбыццё да нас у 19.36). У тым выпадку, калі ёсць жаданне і магчымасць пабываць у Сафійскім саборы, музеі кнігадрукавання і іншых цікавых мясцінах Полацка, да вашых паслуг цягнік Полацк-Мінск адпраўленнем у 1.04 штодні.

З іншых уражанняў падарожжа на Полаччыну запаміналася незвычайнай прыгажосцю ўшацкіх азёраў і наваполацкай прамысловай зоны. Для параўнання: у Маладзечне жыве каля 98 тысяч чалавек, у Полацку – 88 тысяч, у Наваполацку – 96 тысяч. Наваполацкая прамысловая зона аддзеленая ад горада 3-4 кіламетрамі лесу, а па плошчы не саступае гораду. Уявіце: цэлыя дзесяткі квадратных кіламетраў цэхаў, труб, трубаправодаў. Толькі на "Палімеры" ёсць 9(!) асноўных прахадных! А аб'яднанне "Нафтан" дык яшчэ большае! Мясцовыя экалагі сцвярджаюць, што ад такой канцэнтрацыі прамысловасці церпяць і людзі, і лясы, і Заходняя Дзвіна.

Такім чынам, праз стагоддзі мы з удзячнасцю ўспамінаем жыццё і дзейнасць такіх славетных людзей, як Ефрасіння Полацкая. А вось толькі што скажучь нашчадкі аб нашых дасягненнях?

Алег БЯГАНСкі.

Ефрасіння (Прудслава) Полацкая. Князеўна, асветніца, ігумення манастыра Святога Спаса ў Полацку, беларуская святая. Жыла ў XII стагоддзі. Дачка малодшага сына князя Святаслава-Георгія.

Малюнак Манілювай Александры, 13 год, <http://child-art.lit.org/images/fudschool/mariakova.jpg>

■ КАЛЯНДАР

Маладзечанская настаўніцкая семінарыя. Цяпер там месціцца станказавод.

Фота з архіва "РГ".

25 чэрвеня. 140 год з часу заснавання (адкрыта 08.11.1864 г.) Маладзечанскай настаўніцкай семінарыі. Сярэдняя спецыяльная навучальная ўстанова для падрыхтоўкі настаўнікаў пачатковых народных вучылішчаў, адна з першых у Расійскай імперыі (1864 - 1920). Тэрмін навучання 2 гады, з 1870 – 3 гады, а з 1907 – 4 гады. Выкладаліся закон божы, гісторыя праваслаўнай царквы, заалогія, батаніка, арыфметыка, геаметрыя, царкоўнаславянская і руская мовы і літаратура, гісторыя і географія Расіі, метадыка выкладання, асновы педагогікі і інш. Пры семінарыі існавала ўзорнае вучылішча, дзе семінарысты праходзілі практыку, была абсталяваная метэаралагічная пляцоўка. У семінарыі выкладалі беларускія этнографы і фалькларысты Нікіфароўскі, Крчакоўскі. У 1915 пераведзена ў Смаленск. За 50 гадоў семінарыю скончылі 2 тысячы чалавек. Сярод навучэнцаў Флянт Валынец, Пётр Мятла, Міхась Чарот, Сымон Рак-Міхайлоўскі, Міхась Забэйда-Суміцкі.

■ КНІГ НАШЫХ ЗЕМЛЯКОЎ

Жыццёпіс Яна Хадкевіча

Хто ён – Ян Караль Хадкевіч (1560-1621)? Палкаводзец беларускай зямлі. Так характарызуе выдатнага сына Айчыны ў кнізе "Правадыр крылатых вершнікаў: Ян Караль Хадкевіч" гісторык, археолаг Міхась Чарняўскі (нарадзіўся ў вёсцы Круці Мядзельскага раёна ў сакавіку 1938 года).

Канец XVI – пачатак XVII стагоддзя ў кнізе Міхася Чарняўскага быў самы блізкі ад нас час. Настолькі вобразна, рэльефна вышаны падзеі даўно мінулых дзён. Гусарскія атакі, ураганныя хвалі вершнікаў, рык тысяч мужчынскіх горлаў, аглушальны тупат конскіх капытоў... Робіць Міхась Чарняўскі і лакалічныя, ды разам з тым яркія, выразныя экскурсы да падзей, што папярэднічалі вайскавай дзейнасці Яна Караля Хадкевіча. У прыватнасці, расказвае пра пераможную бітву Міхаіла Глінскага з татарамі пад Клецкам.

Талент нашага суайчынніка асабліва выявіўся ў бітве Хадкевіча з войскам Карла IX. Міхась Чарняўскі падрабязна асвятляе стратэгію і тактыку дзеянняў беларускага войска. "Час ішоў, а бітва не пачыналася. Праціўнікі займалі выгядныя пазіцыі на пагорках, падзеленых лугавінай з ру-

чаём. Распачаць актыўныя дзеянні значыла спустыцца ў нізіну і атакаваць пад гару. Да абеду абыходзіліся дробнымі сутычкамі самых храбрых майстроў шаблі. Аднак потым, каб завабіць Карла IX, Ян Хадкевіч намерыўся ўжыць хітрасць. Папярэдзіўшы, каб не рабіць панікі, сваіх афіцэраў аб задуманым маневры, ён загадаў загонам лёгкіх вершнікаў сімуляваць адступленне. Кароль, у якога таксама канчалася цяргенне, падумаў, што беларусы пакідаюць пабаявішча, і даў знак пачынаць наступ", — піша гісторык. Ян Караль Хадкевіч вывзіў сябе майстрам вайнага прагнозу, здолеў пралічыць ворага. І ўсе аперацыйныя рашэнні прымаў, зыходзячы з імгненнага аналізу сітуацыі, але разам з тым вытрымліваў агульную лінію. Гэта ў значнай ступені і дапамагло меншым сіламі атрымаць перамогу над пераўзыходзячым колькасцю, а не майстэрствам, праціўнікам. Пад Кіргхольмам палегла бальшыня шведскай пяхоты, блізу паловы райтары. Недабіткі дамкнулі да караблёў у вусці Дзвіны і спехам паплылі за мора. Вечарам гэтага дня ва ўсіх Інфлянтах ужо не заставалася ніводнага шведскага жаўнера! І далей: "Трыумфатарам уступіў Ян Хадкевіч у Рыгу, маючы з сабой 60 трафейных сцягаў і 11 гарматаў. Як паведамляў ён затым Жыгімонта Вазу, уласныя страты былі каля 100 заб-

ітых і 200 параненых жаўнераў.

Кіргхольмская бітва – найбольш класічны прыклад пераможнага выкарыстання гусарыі. Дзякуючы дасканалай вывучцы, дысцыплінаванасці, а найбольш палкаводчаму генію Яна Караля Хадкевіча яна прычынілася да поўнага "знішчэння шматкроць перасяжных сілаў праціўніка".

Што цікава, фактычна імя Яна Хадкевіча толькі цяпер напоўніцу вяртаецца ў Беларусь. Хаця яшчэ ў XVII стагоддзі харвацкі паэт Іван Гундуліч прысвяціў нашаму суродзічу пазму "Асман". Праслаўлялі Яна Хадкевіча і каталіцкі дзеяч і прамоўца Пётра Скарга, і новаляцінскі паэт Мацей Сарбёўскі. Кніга Міхася Чарняўскага – новы радок у аднаўленне гістарычнай справядлівасці ў адносінах да славутага военачальніка.

Варта нагадаць, што гісторык і археолаг, які яшчэ ў 1960-1970-я гады засведчыў сябе вопытным шукальнікам сівой мінуўшчыны, адкрыў летапісны Лошак на Валожышчыне (разам з Зянонам Пазняком), стварыў і сапраўдную бібліятэку пазнавальнай і мастацкай гістарычнай літаратуры. І цяпер школьнікі з ахвотай чытаюць яго прыгодніцкія аповесці "Страла Расамахі" і "Вогнепаклоннікі". Па праву Міхася Чарняўскага прынялі і ў Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

■ ВЫСТАВЫ

Быкаву прысвячаецца

МІНСК. Ва Ушацкім музеі народнай славы (Віцебская вобласць) праходзіць выстава твораў беларускіх мастакоў, прысвечаная 80-годдзю з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава.

Як паведаміў БелаПАН куратар выставы, кіраўнік творчай суполкі «Пагоня» Беларускага саюза мастакоў Мікола Купава, выстава адкрылася 19 чэрвеня, у дзень нараджэння пісьменніка. Яе арганізатарам выступіў Ушацкі музей народнай славы. Дэманструецца каля 40 твораў жывалісу і графікі мастакоў з Брэста, Віцебска і Мінска. Сярод карцін М.Купава адзначыў партрэт Васіля Быкава работы ўкраінскага мастака Сяргея Ткачэнка, ілюстрацыі да твораў пісьменніка, выкананыя народным мастаком Беларусі Арленам Кашкурэвічам, а таксама плакаты Уладзіміра Крукоўскага, прысвечаныя тэме Вялікай Айчыннай вайны і беларускага нацыянальнага адраджэння.

«Я паказваў на выставе свае працы, якія адпавядаюць быкаўскаму разуменню другой сусветнай вайны. Гэта графічныя лісты «Лясная школа», «Подзвіг Трыфана Лук'яновіча» і «Хатынь», — сказаў М.Купава.

Паводле БелаПАН.

■ ПАРТРЭТ

Ураджэнец
Смаргоні едзе
на Алімпіяду

Баксёр Аляксандр Апанасёнак, які ў красавіку атрымаў права выступіць на Алімпійскіх гульнях, у чарговы раз даказаў сваю моц. Ён у сваёй звышчэпай вагавай катэгорыі (+91 кг) выйграў чэмпіянат краіны, што адбылося ў Брэсце 10-15 чэрвеня.

Трэнер спартсмена Віктар Баранаў, з якім яны жывуць і працуюць у Гомелі, расказаў, што на чэмпіянаце ў гэтай катэгорыі, акрамя нашага земляка, заявіліся яшчэ два «байцы». Настаўнік лічыў за лепшае сустрэцца з абодвума, узагаціць практыку паядынкаў, але кіраўніцтва зборнай краіны вырашыла інакш.

У матчы канкурэнтаў перамог Аляксандр Усцінаў, які важыць 126 кг, прыкладна на 30 болей за Апанасёнака. У фінале Саша яго «пабіў» з лікам 36:12.

Цікава, што Усцінаў за апошні год стаў ужо трэцім карэнным расіянінам у звышчэпай вазе, якіх рознымі шляхамі прывозяць у Беларусь. Маецца на ўвазе, што яны змогуць выступаць за зборную нашай краіны, але ўсіх трох Аляксандр адолеў, альбо ў спарынгах на зборах, альбо на афіцыйных спаборніцтвах. Ён даказаў, што і дзямарослы беларус можа добра выступаць у гэтай катэгорыі. З аднаго боку, не надта прыемна ўвесь час знаходзіцца пад пэўным псіхалагічным гнётам, але, з іншага боку, спартсмен такім чынам атрымлівае якасную спарынгавую падрыхтоўку.

Працяг будзе. Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ МАСАВЫ ФУТБОЛ

I першаклашкі гулялі

МАЛАДЗЕЧНА. Каля 1100 дзяцей у складах 86 каманд гулялі ў футбол на працягу месяца на палях школ горада. Гэта былі масавыя спаборніцтвы, прысвечаныя 60-годдзю вызвалення Беларусі, якія не маюць аналагаў у краіне. Яны праведзены пад патранажам гарвыканкама, а арганізатарскую работу ажыццявіў завадар аматарскага футбола ў горадзе Анатоль Ішчанка.

Акрамя зразумелых метаў патрыятычнага выхавання падлеткаў і актывізацыі спартыўных мерапрыемстваў у іх асяроддзі, турнір насіў яшчэ адну вельмі важную — пошук таленавітых хлапчукоў, якіх дагэтуль па розных прычынах не заўважылі трэнеры ДЮСШ.

Па кожным ўзросце ўдзельнічалі як мінімум восем школ. Сярод першых класаў перамагла гімназія №6, сярод другіх — СШ №14, чацвёртых — СШ №7, п'ятых — СШ №8, шостых — СШ №2, сёмых — СШ №2, восьмых — СШ №14. Юнакі дзевяціх-адзінацятых класаў складалі зборныя сваіх школ і выступалі ў залік традыцыйнай спартакіяды. Тут перамагла СШ №8, а прызёрамі сталі гімназія №10 і СШ №7.

У сераду, 23 чэрвеня, на гарадскім стадыёне адбылося ўрачыстае ўзнагароджванне прызёраў. Каля трохсот хлопцаў атрымалі прыгожыя медалі, а каманды — кубкі за перамогу. Таксама камандам былі ўручаны футбольныя мячы: за першае месца — тры мячы, за другое — два, за трэцяе — адзін. Найбольшую калекцыю мячоў — па дзевяць — сабралі адразу тры школы: другая, сёмая і чатырнацятая.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Аліна Станкевіч і Аляксей Сёмуха песняй адкрылі ўрачыстасць.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

■ ФУТБОЛ, ПЕРШАЯ ЛІГА

Важныя перамогі

Смаргонь — Баранавічы 2:1.

Галы: Кітурка (25), Трындзюк (83); (10). Склад: Кашаў — 4. Курак, 2. Сінічын, 3. Рыбак, 5. Трындзюк — 6. Тарасаў, 9. Гамановіч (14. Дукса, 72), 7. Кухлей (15. Дзігілевіч, 55), 8. Кукалевіч (17. Урублеўскі, 53) — 10. Карасёў, 11. Кітурка.

Выдалены Рыбак на 49 хвілін. Выдалены футбаліст «Баранавічаў» на 75 хвілін.

19 чэрвеня. 2000 гледачоў. Суддзя Мяцельскі.

Госці забілі хуткі гол, выкарыстаўшы мітусню ў штрафной пасля падачы вуглавога — 0:1. Аднак не прымусіў сябе чакаць. Трындзюк са свайго флангу навесіў са штрафнога, і Кітурка ўдарам галавою пацэліў у правую дзевятку — 1:1. Увогуле да перапынку больш атакавалі смаргонцы.

Выдаленню Рыбака папярэднічала кур'ёзная сітуацыя. Ён атрымаў другую жоўтую картку, але, суддзя забыў яго выдаліць. Гэта было зроблена праз некалькі хвілін пасля падказкі інспектара. У меншасці гаспадары сталі дзейнічаць на контратаках, і Карасёў разам з тым збігаў да чужых варот. Адночы яго груба збілі, што прывяло да выраўнівання складаў.

Пераможны гол зноў стаў вынікам дзеянняў Трындзюка. Ён са штрафнога з флангу моцна прабіў у блізкі кут, застаўшы знянацку галкіпера — 2:1.

Мікіта ЛІСТАПАД.
Верас (Нясвіж) — Маладзечна 0:1.

Гол: Шушкевіч (84). Склад: Міхайлаў — Дрозд, Бычкоўскі, Раманоўскі — Новап (Яшын, 58), Дараховіч, Альховіч, Вышынскі

(Татун, 74), Г. Савіцкі — Шушкевіч, Вострыкаў (Гірко, 66).
19 чэрвеня. 1750 гледачоў. Суддзя Язевіч.

Перад матчам адбылася сустрэча «бацькоў» клуба з футбалістамі каманды — былі аддадзены некаторыя даўгі па зарплате, а таксама зроблены абяцанні на будучае. Вынікі не прымусілі сябе чакаць: у Нясвіжы маладзечанцы дзейнічалі моцна і ўпэўнены, гулялі сабе на радасць. Асабліва стараліся апорныя паўабаронцы Альховіч і Дараховіч, якому на тым тыдні споўнілася 25 гадоў. Аднак доўгі час каманда не магла забіць, хаця мела тры чатыры выдатныя моманты, а яшчэ была сітуацыя, калі суддзя, на думку галоўнага трэнера Віталія Казяка, пашкадаваў прызначыць пенальці. Лія сваіх варот дазволілі стварыць небяспеку толькі адночы.

Урэшце ўзяццем варот вызначыўся (упершыню ў сезоне) Шушкевіч. Яшын аддаў мяч Татуну на правым флангу, той прасунуўся да вонкавай лініі і навесіў уздоўж варот. Мяч пераліцеў галкіпера, і Шушкевіч галавою літаральна «ўнёс» прадмет гульні ў сетку.

Лакаматыў — Хімік 1:1, ЗЛІН — Камунальнік 3:1, Ведрыч-97 — Вертыкаль 1:0, Дынама-Юні — Ліда 2:1, Днепр-ДЮСШ-1 — Граніт 2:2, Бяроза — Тарпеда-Кадзіна 2:2.

1. Лакаматыў	29
2. Ведрыч-97	25
3. ЗЛІН	22
4. Баранавічы	19
5. Смаргонь	17
6. Хімік	17
7. Бяроза (-1)	16
8. Маладзечна	15
9. Ліда	14
10. Верас	14
11. Дынама-Юні (-1)	13
12. Камунальнік	11
13. Граніт	11
14. Вертыкаль	7
15. Днепр-ДЮСШ-1	5
16. Тарпеда-Кадзіна	4

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ЕўРА-2004

Восем каманд і сем матчаў

Стадыя групавога турніру завяршылася ў сераду, і засталася 8 каманд, якія разыграюць першыя месцы ўсяго за 7 матчаў.

Маральным фаварытам з'яўляецца Чэхія, якая выйграла ўсе сустрэчы, прычым заўсёды першай прапускала. Найменш відэвігучную гульні дэманструюць Партугалія і Грэцыя.

Чэмпіянат пакінула палова

удзельнікаў. Пяцрых самых слабейшых аўтар называў яшчэ пасля 1 тура. Астатнія трыя носіць гучныя назвы, напрыклад, раней выйгралі такія еўратурніры. Аднак яны не змаглі адолець тых, хто аказаўся ў групе вышэй. Іспанія — з грэкамі 1:1 і партугальцамі 0:1. Італія — з датчанамі 0:0 і шведамі 1:1 (цуда-гол шведа Ібрагімавіча, які, стоячы спіной да варот,

прабіў пяткай, накіраваўшы мяч у верхні кут). Германія — з галаўдзямі 1:1 і чэхамі 1:2.

Цікава прыгадаць сустрэчы паміж камандамі, што выйшлі ў плей-оф. Грэцыя — Партугалія 2:1, Францыя — Англія 2:1 — памятнае гульні першага тура. Швецыя — Данія 2:2 — вынік задаволіў абодвух сапернікаў, пакінуўшы за бортам італьянцаў. Не будзем казаць, што каманды ўвайшлі ў брудную змову, а проста зазначым: футбол адлюстроўвае само жыццё з усімі яго акалічнасцямі. Чэхія — Галан-

дыя 3:2 — пакуль самыя яркавыя матчы на Еўра-2004.

Найбольш галоў (па 4) зараз маюць двое нападаючых. Калі галаўдзец Ван Ністэльроя даўно зарабіў сабе імя, то 18-гадовае англічанін Руні стаў адкрыццём гэтага турніру. Вельмі хочацца, каб слава і грошы не згубілі рана пастаўлеўшага юнака. Няхай яму служыць прыкладам лепшы футбаліст за паўвека існавання УЕФА француз Зідан, які ў свае 32 гады атрымлівае задавальненне ад самой гульні.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табла

■ ФУТБОЛ, АМАТАРЫ

СМАРГОНЬ. Каманда ДЮСШ-2 (Смаргонь) выйграла Кубак Гродзенскай вобласці.

Паступова былі пераможаны «Поўдзень» (Ліда) 2:1 на выездзе, «Сахкабінат» (Скідзель) 3:0 дома, «Нёман-2» (Масты) 2:1 на выездзе і ў фінале ў Гродне 16 чэрвеня «Камунальнік» (Шчучын) 6:2.

Галы ў рашаючай сустрэчы забівалі ўзятыя на дапамогу з клуба першай лігі Сяргей Кітурка (3), Алег Вярбіцкі, Павел Рыбак і мясцовы выхаванец Віталь Ушакевіч. Таксама ў гэтых матчах выдатна сябе праявілі прадстаўнікі клуба Сяргей Шлякавой і Дамітрый Канючанка, юныя смаргонскія хлопцы Аляксей Беніцэвіч, Іван Смольскі, Вадзім Дыро. Працуюць з калектывам трэнеры Віктар Страшынскі і Уладзімір Беніцэвіч.

Сёлага ўпершыню да розыгрышу Кубка краіны атрымалі права далучацца пераможцы кубкавых спаборніцтваў у абласных і горадзкіх Мінску. Гэтай магчымасцю захацелі скарыстацца толькі двое такіх шчасліўчыкаў, у тым ліку нашы землякі. Праўда, прадстаўнікоў клуба першай лігі далучаць будзе нельга, затое можна ўзяць пяцёрку гульцоў з іншых каманд абласнога чэмпіянату.

Тут ДЮСШ-2 на цяперашні момант займае 7 месца з балам: +4=2-2 16-5. Праведзены матчы — «Белкард» (Гродна) 1:0 дома, КФК (Слонім) 0:0 на выездзе, «Ніва» (Дзятлава) 0:2 на выездзе, «Хімвалакно» (Гродна) 0:0 дома.

■ ФУТБОЛ, ЖАРБ'ЁКА

Матчы 1/32 Кубка краіны пройдуць 14 ліпеня без удзелу прадстаўнікоў вышэйшай лігі на палях каманд, малодшых па рангу. Рэгіён прадставяць тры калектывы.

Змена (Мінск) — Смаргонь. Горкі — Маладзечна. ДЮСШ-2 (Смаргонь) — Ліда.

«Змена» і «Горкі» выступаюць у другой лізе. Цяпер мінчане пад кіраўніцтвам вядомага трэнера Івана Савосцікава, маючы пераг моцных футбалістаў, знаходзяцца на першым месцы (7 перамог і 1 паражэнне), а прадстаўнікі Магілёўшчыны ідуць на 12 месцы (1 перамога, 2 нічыі, 6 паражэнняў) з 18.

■ ГАРАДОШНЫ СПОРТ

Працягваецца барацьба ў другой лізе клубнага чэмпіянату.

Валожыцы не змаглі прабіць у васьмёрку маціншых, а маладзечанскае «Юнацтва» дабілася права выступіць у паўфінале. Для гэтага спатрэбілася дома 19-20 чэрвеня ў групуваў турніры чатырох каманд заняць другое месца. Праведзены матчы — «Шахцёр» (Салігорск) 0:2, «Ветэраны» (Мінск) 2:0, «Камунальнік» (Жодзіна) 2:1. Плей-оф адбудзецца ў Мінску 17 ліпеня. Сапернік «Юнацтва» ў паўфінале — «Лакаматыў» (Орша). Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ АНОНС

27 чэрвеня. 17-00. Смаргонь — Лакаматыў (Мінск). +1=0-1 2-2. Апошні матч — 2:1 (Кошаль, Пагоцін) дома 2 верасня 2002 года.
27 чэрвеня. Граніт (Мікашэвічы) — Маладзечна. +2=0-0 4-1. Апошні матч — 2:0 (Макрыцкі, Лукін) на выездзе 29 кастрычніка 2000 года.

ВІНШАВАНКИ

Мікаіла Уладзіміравічу
Туру.
Каханы, з днём нараджэння!

Заставайся заўсёды такім, які ты
ёсць: любячым, добрым і жыццяр-
дасным.

З любою жанка і дзеці.

Сашчак Сыракава з Вілейкі з днём
нараджэння! Здарова, сямейнага дабрабы-
ту. Жанка Люда і дзеці Жэня, Рома.

Юрый Арсёнавіч Крывашэй! Вінуем з
наступным днём нараджэння! Жадаем
ад Бога здарова, ад сонца — цяпла, ад люд-
зей — добра. Бацькі з в. Кобузі.

Наталлія Арсёнаўна Дзюнішук вінуем
з днём нараджэння! Будзь здаровай, пры-
гожай і шчаслівай. Кахання табе і паспе-
хаў ва ўсім. Бацькі з в. Кобузі.

Ірыну Скапец вінуем з днём нараджэн-
ня! Жадаем здарова і паспехаў у вучобе.
Бабуля Вера, дзядуля Гена і прабабуля
Ніна Капучкія.

Ірыну Скапец вінуем з званеннем 9
класа! Няхай жаданае абавязкова споўні-
цца. Бабуля Вера, дзядуля Гена і праба-
буля Ніна Капучкія.

Тацяну Пішчак вінуем з днём нарад-
жэння! Жадаю здарова і шчасця. Сяргей.

Вінуем настаўніка і выпускнікоў МБГ.
Шчыра дзякую ўсім за гадзі, прыведзеныя
разам. Сяргей Габруковіч.

ЗНАЁМСТВЫ

Мужчына, 49/172/82, былы ваенны, ма-
тэрыяльна забяспечаны, без шк./зв., з
інтэлектам і пачуццём гумару, умелыя рукі,
аўтамабіль, пазнаёміцца з адукаванай, аб-
яўляючай жанчынай да 43 гадоў, якая нарад-
зілася пад знакам Шалі, Біланты, Вада-
лей, без шк./зв., з пачуццём гумару і ре-
мантычнай натурой, для су'вязных адно-
сінаў. Пежадана фота (вярну). 231042,
Смаргонь-2, а/с 36.

Прыёмная жанчына, 46/170, удава, паз-
наёміцца з добрым мужчынам, матэрыяль-
на забяспечаным, для сумеснага пражы-
вання. 222310, Маладзечна-1, п/п МС
0997520.

Мужчына, 42/176/70, пазнаёміцца з жан-
чынай да 40 гадоў. 231000, Смаргонь, та-
поўпаштат, п/п КН 0032540.

ПАРАДЫ САДАВОДА І АГАРОДНІКА

Што і як рабіць у ліпені

У ліпені прыкметна набіра-
юць вагу яблыкі, слівы і
грушы. Пад іх цяжарам
пачынаюць згінацца галіны.
Каб яны не зламаліся, пад іх
ставяць падпоры. Не шка-
дуйце недаразвітых, шчар-
батых пачарнелых плодоў.
Сарвіце або зрэжце іх.
Гэтым вы аблегчыце работу
каранёў і лісця па дастаўцы
вады і пажыўных рэчываў у
пакінутыя плоды, палепшы-
це іх якасць.

У гэтым месяцы завяршаюць
уборку суніц, затым чаршань,
вішань, парэчак, агрэсту. Да-
водзяць іх да ладу.

Пасля збору суніц выраза-
юць вусы, калі не патрэбна рас-
сада, падкармливаюць расліны
вадкім арганічным угнаеннем
або поўным мінеральным. Пры
моцным разрастанні лістоў і
пашкодванні іх кліпчом або
хваробамі расліны падкопва-
юць на вышыні 5-7 см ад зямлі.

Для аховы плодowych дрэў ад
паўзучых шкіднікаў дрэвы аб-
кручваюць лужымі паясамі з
паперы, мешкавіны, плёнкі.
Супраць тлі і лістарызуемых
шкіднікаў дрэвы і кусты апыр-
скаюць адварам бульбоўніку.
Бяруць 5 кг адробленага зялё-
нага або 2 кг сухога, заліваюць

10 л вады і кіпяцяць 30 хвілін.
Настойваюць, працэджваюць і
перад ужываннем разводзяць
вадой у 3 разы, дадаюць 40 г
мыла. Тлю знішчаюць і адва-
рам попелу. 300 г прасеянага
попелу заліваюць кіпенем,
кіпяцяць 20 хвілін. Даюць ад-
вару адстаяцца, потым працэ-
джваюць, даліваюць да 10 л і
выкарыстоўваюць.

Канец ліпеня — пачатак
жніўня найбольш падыходзіць
для акуліроўкі дрэў (прышчэп-
лівання пупышкай). Спрыяль-
ныя дні — 23-27 ліпеня. Для
ўборкі плодў і ягад спрыяль-
нымі будуць 1-3, 5, 6 і 8-10, пад-
кормак і паліва — 1-3, 6, 7 і 16-
18 ліпеня.

Агароднікі ў ліпені займа-
юцца галоўным чынам догля-
дам за раслінамі і зборам ран-
няй і хуткаспелай гародніны.
Разам з тым у закрытым грун-
це прадаўжаюць сяўбу і пасад-
ку. Вось чаму кожнага
цікавіць, калі гэта лепш
рабіць.

Агуркі і памідоры, баклажа-
ны, кабачкі і гарбузы лепш се-
яць 1, 23-27 ліпеня, зяленіў-
ныя культуры — 1, 23-27 і 30,
цыбулю і часнок — 1, 10, 16, пе-
рац — 1, 28, 29, капусту — 1 ліп-
ня.

У ліпені Месяц расце з 17 па

30, а ўбывае з 2 да 17. Неспры-
яльныя для сяўбы і пасадкі
любой культуры дні — 2-5 і 17-
20 ліпеня. Выкарыстайце гэ-
тыя дні для апырквання і
апыльвання раслін супраць
хвароб і шкіднікаў.

Спрыяльныя дні для ўборкі:
ранняй капусты — 1-3 і 23-27;
агуркоў і зяленіўны — 1, 23-27;
ранняй бульбы і караняплодаў
— 3-5, 9, 10 і 16 ліпеня.

Паліў і падкормка найбольш
шую карысць дадуць, калі зро-
біце гэта 4, 5, 16, 17 і 23-25 ліп-
ня.

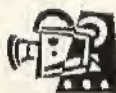
Апрацоўваюць расліны суп-
раць хвароб і шкіднікаў насто-
ямі і адварамі тых раслін, што
і ў чэрвені.

Супраць каларадскага жука
апыркваюць бульбу адварам
палыну, растварам попелу.
Пры магчымасці пакідаюць
сярод бульбы адзіночныя рас-
ліны кропу, морквы. Яны сваім
пахам прывабляюць насіко-
мых і птушак, якія знішчаюць
шкіднікаў.

Аграном

Альбін МАКАРЭВІЧ.

Кінаатэатр
«Радзіма»

25-27 чэрвеня.
«Ван Хельсінг», ЗША, тры-
лер, 2 серыі — у 16.00, 18.30,
21.00.
28 чэрвеня — 4 ліпеня.
«Барвовыя рэкі-2: Ангелы
апакаліпсіса», Францыя,
дэтэктыў — у 19.00 і 21.00.
«Шоу пачынаецца», ЗША,
камедыйны баявік — у 17.00.

Для дзяцей

25-27 чэрвеня.
«Біонікл: маска святла»,
ЗША, прыгоды — у 13.00.
28 чэрвеня.
«Полі», ЗША, прыгоды, ані-
мацыя — у 10.00, 12.00 і
14.00.
29 чэрвеня.
«Дыназаўр», ЗША, прыго-
ды, анімацыя — у 10.00,
12.00 і 14.00.
30 чэрвеня.
«Аленія Рудольф»,
ЗША, прыгоды — у 10.00,
12.00 і 14.00.
Працуе бар. Камп'ютэрныя
гульні — штодзённа, акрамя
панядзелка. Пракат ліцэн-
зійных відэакасет ад фірмы
«ВідаАльянс».
Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-
06-30.

■ КОНКУРСЫ

Прыз — відэакасета

Добры дзень усім удзельні-
кам конкурсу. Павінен прыза-
нацца, што пісем ад вас на гэты
раз паболела. Што датычыць
актыўнасці, то ёй вызначыліся
як маладзечанцы, так і вілей-
чане. Направільны адказ быў
толькі адзін. Імя і прозвішча
савецкай кіназоркі і спявачкі
Людміла Гурчанка, а не Люд-
міла Абранчук, як напісаў
адзін з удзельнікаў конкурсу.

На гэты раз вам прыйдзецца
адгадаць імя (пытанні 1-4) і
прозвішча (пытанні 5-9) вядо-
мага кінаакцёра і спявача.

1. Што з пералічаных аб-
вязаны насіць член піянерскай
арганізацыі? (Акуляры. Галь-
штук. Ласты.)

2. Як называецца ідэя, якой
не суджана збыцца? (Ілюзія.
Аказія. Калізія.)

3. Хто з гэтых амерыканскіх
прэзідэнтаў перасоўваўся з да-
памогай інваліднай каляскі?
(Рузвельт. Трумэн. Джонсан.)

4. У якім з гэтых расійскіх
рэгіёнаў артыст Міхаіл Еўдакі-
маў абраны на пост губерна-
тара? (Алтай. Комі. Саха.)

5. У якім з гэтых нямецкіх
гарадоў у 1415 годзе быў спа-
лены Ян Гус? (Веймар. Кан-
станц. Рэгенсбург.)

6. Якое з пералічаных дрэў
назваюць «мамантавым»?
(Эўкаліпт. Секвоя. Баабаб.)

7. Як звалі настаўніка, у яко-
га закахалася галоўная гераі-
ня камедыі Янкі Купалы «Паў-
лінка»? (Адольф. Пранціс.
Якім.)

8. Які з гэтых балльных
танцаў «нарадіўся» ў Мексі-
цы? (Румба. Самба. Вальс.)

9. Якія з гэтых птушак бы-
ваюць вясковыя і гарадскія?
(Сініцы. Шпакі. Ластаўкі.)

Каб разгадаць заданне, вам
неабходна: па-першае, адка-
заць на пытанні, да кожнага з
якіх даюцца тры варыянты ад-
казаў, адзін з іх — правільны;
па-другое, з кожнага слова-ад-
казу ўзяць першыя літары і
скласці з іх словы.

Чакаем вашых адказаў 10
дзён, а ў рэдакцыю за купонам
на відэакасету запрашаем
бібліятэкара сярэдняй школы
№3 горада Вілейкі Валентіну
Літвіновіч. Атрымаць прыз
можна ў пунктах продажу аў-
дыё- і відэатавараў у «Дзіця-
чым свеце», «Пасажы», на кал-
гасным рынку і міні-рынку
«1000 дробязяў».

Конкурс вядзе
Мікола ЛІПСКІ.

■ ІМЯНЫ

25 чэрвеня

Праваслаўныя: Ганны, Аў-
сенція, Андрэя, Ануфрыя, Ар-
сенія, Івана, Іоны, Пятра, Сця-
пана, Феофіла.

Каталіцкія: Дароты, Люцыі,
Вільгельма.

26 чэрвеня

Праваслаўныя: Акуліны, Ан-
таніны, Ганны, Зоі, Івана,
Савы.

Каталіцкія: Дануты, Паўла,
Яна.

27 чэрвеня

Праваслаўныя: Георгія, Елі-
сея, Мяфодзія, Мсціслава.

Каталіцкія: Марыі, Кірыла,
Уладзіслава.

28 чэрвеня

Праваслаўныя: Амоса, Віта,
Ераніма, Іоны, Касяна, Лаза-
ра, Мадэста, Рыгора, Фёдара,
Яфрэма.

Каталіцкія: Ірынея, Лявона,
Ціхана.

29 чэрвеня

Праваслаўныя: Аўгустына,
Ціхана.

Каталіцкія: Апосталаў Свя-
тых Пятра і Паўла.

30 чэрвеня

Праваслаўныя: Мануіла, Са-
вація, Савелія.

Каталіцкія: Люцыяны, Эміліі.

TRANСПАРТ

ПРАДАМ

- А/м з Германіі. Т. у Маладзечна 50183, (8-029) 6560483.
- Аўдаі В-4, 1994 г.в., 2.0, ABS, airbag, э/п/люк, музыка, г/у, ц/з, сігналізацыя. Т. (8-029) 7606040.
- Аўдаі-80, 1989-90 г.в., 1,6 мана, цёмна-сіняя, кар. фар. фаркоп, люк, лётны дыскі, 2 мес. у РБ. Т. у Вілейцы 32080.
- Аўдаі-80 ТД, 12.1986 г.в. Т. у Вілейцы 53666 (пасля 18.00).
- Аўдаі-80, 1983 г.в., авар., 400 у.а. Т. у Вілейцы 58177, (8-029) 7031403.
- Аўдаі-80, 1980 г.в., 1,65. Т. у Вілейцы 57771.
- Аўдаі-100, 1983 г.в., 2,0і, вішнёвы, 1200 у.а. Т. у Вілейцы 58567, (8-029) 6354515.
- БМВ-3165, 1990 г.в., аб'ём 1,6, 2000 у.а. Т. (8-029) 6870898.
- БМВ-524 ТД, г/у, ц/з, э/п/люк, э/п/люк-таркі, сігналізацыя, сарааруль, карктар фар, 4300 у.а., торг. Т. у Вілейцы 55610, (8-029) 7091519.
- BA3-2101, добры стан. Т. у Маладзечна 90414.
- BA3-2101, капрамонт кузава, 480 у.а., торг. Т. у Вілейцы 51950, 35188.
- BA3-2103, 1979 г.в., BA3-2107, 1994 г.в. Т. у Вілейцы 32918.
- BA3-2103, 1975 г.в., вішнёвы, нядорага. Т. у Маладзечна 41953.
- BA3-2103, 1978 г.в., добры стан. Т. у Вілейцы 53032.
- BA3-2104, 1990 г.в., у добрым стане, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 32972.
- BA3-2105, 1982 г.в., добры стан, страхоўка, новая гума. Т. (8-029) 7653828.
- BA3-2105, 1991 г.в., 1100 у.а., добры стан. Т. (8-029) 5587292.
- BA3-21053, 1983 г.в., 1,55, 780 у.а. Т. у Маладзечна 39770, (8-029) 6664631.
- BA3-21063, 1987 г.в., 1000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 58308.
- BA3-21063, 1985 г.в. Т. у Вілейцы 53410.
- BA3-2107, 1985 г.в., добры стан. Т. (8-029) 5514842.
- BA3-2107, 1991 г.в., 1500 см³, 5КПП, выдатны стан, 1300 у.а.; торг. Т. (8-029) 7757393.
- BA3-2107, та 2005 г.в., базавы 950 у.а., торг. Т. у Маладзечна 75321, (8-029) 7742940.
- BA3-2108, 1993 г.в., 1,3, ідэальны стан. Т. у Вілейцы 33878.
- Вольву-740, 1985 г.в., газ-бензін. Т. у Вілейцы 42336, (8-029) 6340421.
- Вольву-760, 1983 г.в., 1800 у.а. Т. у Вілейцы 51865.
- Мазду-323F, 1991 г.в., г/у, ц/з, 2400 у.а., торг. Т. у Маладзечна 43104 (пасля 18.00).
- Мазду-626 універсал, 1994 г.в., у аварыйным стане. Т. у Маладзечна 71788, (8-029) 6320803.
- Мазду-626, 2.0, тур. дызель, бочка, седан. Т. у Смаргоні 96812 (з 17.00 да 18.00; з 7.00 да 7.30).
- Масквіч-2140 на залпасткі; устак 15 сотак. Т. у Вілейцы 32086.
- Масквіч-412, 1990 г.в.; лабаевое шкло да Масквіча. Т. у Маладзечна 53788.
- Мерседэс-123, 1980 г.в., бензін. Т. у Вілейцы 55358.
- Мерседэс-123, 1982 г.в., 240Д, 1800 у.а. Т. у Валожыне 57192.
- Мерседэс-190Д, 1987-88 г.в., 2,5 см³, г/у, ц/з, кар.фар, э/п/люк, ABS, чырвоны, 5КПП, 3250 у.а. Т. (8-029) 7744381.
- Мерседэс-200Д, 1979 г.в. Т. у Вілейцы 33521, (8-029) 6959844.
- Мерседэс-307Д, 1984 г.в., нядорага. Т. у Маладзечна 69062, (8-029) 7684020.
- Міцубісі Галент, 1993-94 г.в., бардо-вы металік, 2,0 ТД, выдатны стан. Т. (8-029) 5531613.
- Нісан Блюберд, 1989 г.в., 2,0Д, г/у, э/п/люк-таркі, седан, добры стан. Т. у Астравіцы 21805.
- Опель Амегу Караван, 1992 г.в., 2,3Д, у добрым стане. Т. у Вілейцы 46268.
- Опель Астру, 1993-94 г.в., 1,65, мана, без прабегу па РБ. Т. у Маладзечна 34601.
- Опель Астру, 2350 у.а. Т. (8-029) 7740927.
- Опель Вектру, 1992 г.в., 1,7 дызель, белы, кошт 2700 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57530, (8-029) 6241061.
- Опель Кадэт, 1982 г.в., 1,6 дызель. Т. у Маладзечна 34364.
- Опель Калібру, 10.1994 г.в., 2,0і, чырвоны. Т. у Маладзечна 44760, (8-029) 7654484.
- Опель Ракорд, 1983 г.в., нядорага. Т. (8-029) 7690143.
- Пажо-309, 1988 г.в., ацэнкаваны, вмяль выдатны стан. Тэрмінова. Т. (8-029) 5003529.

Купон 26

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Аналізныя купоны не разглядаюцца. Пшыце, калі ласка, разборліва.

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

Рэгіянальная
газета

Звярніце ўвагу

Шановныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі — газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аў-
торка ўключна. Зрабіце прыёмнае сваім блізкім — павіншуйце іх праз газету!
Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання і нумар дакумента ўладальніка. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой — платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

тэкст

Рэно-19, 1993 г.в., сіні металік, 1,8, 2500 у.а., торг. Т. у Вілейцы 51093.

Севт Ібіцу, 1993 г.в., 1,2і, люк, г/у, ц/з, 5л/100, 2350 у.а. Т. у Вілейцы 75222.

ФВ Гольф, 1991 г.в., 1,6Д. Т. у Вілейцы 32356.

ФВ Гольф, 1985 г.в., копер цёмна-сіні, люк, 1,6 дызель, 3-дзверны, 1600 у.а., торг. Т. у Вілейцы 75251 (пасля 17.00).

ФВ Гольф, 1992 г.в., 1,9ТД. Т. (8-029) 6515439.

ФВ Гольф-1, 1980 г.в., КПП аўтамат, 5-дзверны, 450 у.а., торг. Т. у Вілейцы 59433, 57768, (8-029) 7674127.

ФВ Гольф-2, 1986 г.в., Д, 5-дзверны, тэрміновы, 1350 у.а. Т. (8-029) 7763394.

ФВ Гольф-2, 1989 г.в., 1,36і. Т. у Вілейцы 32394.

ФВ Гольф-3, 1994-95 г.в., 1,6 мана, чорны металік, 2 мес. з Германіі. Т. (8-029) 7025529.

ФВ Джэту, 1984 г.в., 1550 у.а. Т. (8-029) 6462185.

ФВ Джэту, 1985 г.в. Т. у Маладзечне 37540.

ФВ Джэту-1, 1983 г.в., 1,65, 650 у.а. Т. (8-029) 6580594.

ФВ Пасат В-4, 1996 г.в., 1,8і, чырвоны, г/у, ц/з, эл/шкло, ц/ф. Т. у Маладзечне 77541, (8-029) 7042313.

ФВ Полу, 1997 г.в., 1,4 інжэктар, 5-дзверны, г/у, сігналізацыя, CD, 4650 у.а. Т. у Вілейцы 51423, (8-029) 6698934.

ФВ Т2 Каравану, 1985 г.в., 1,6Д. Т. у Маладзечне 98525, (8-029) 6394436.

ФВ Т4, 1994 г.в., 6/г, АБС, г/у, сігналізацыя, магнітола, зялёны, 5800 у.а., торг. Т. (8-029) 6215735.

Фіят Тылу, 1993 г.в., 1,6 мана, эл/пакет, эл/шкло, эл/люк, ц/з, сігналізацыя, лёгкая таніроўка, 1 год у РБ. Т. (8-029) 6133252.

Форд Мандэа, 1993 г.в., цёмна-шэры, 1,8і; Мерседэс Бенц, 1993 г.в., цёмна-карычневый, у добрым стане. Т. у Маладзечне 99479.

Форд Мандэа, 1994 г.в., 1,8ТД, хэтчбак, шэры металік, л/д. Т. у Мядзеле 53478.

Форд Скорпіё, 1986 г.в., 2,5Д, ц/з, г/у, 1450 у.а.; ФВ Пасат-3, універсаль, 1990 г.в., Т. (8-029) 6223589, (8-029) 6724223.

Форд Скорпіё, 1988 г.в., 2,0і, Т. у Маладзечне 45684, (8-029) 6945665.

Форд Скорпіё, 1988 г.в., 2,5Д па запчастках. Т. (8-029) 7767811.

Форд Транзіт, 1994 г.в., пасажырскі. Т. у Смаграі 51385, (8-029) 7862745.

Форд Фіесту, 1989 г.в., 1,8 дызель, 1520 у.а. Т. у Вілейцы 33063, (8-029) 7678220.

Форд Эскорт, 1987 г.в., 1,6Д; Нисан Датоун, 1984 г.в., 1,65 на з/ч. Т. у Валожыне 58532, (8-029) 6786281.

Форд Эскорт, 1993 г.в., 1,45, сіні. Т. (8-029) 6838029.

Форд Эскорт, 1985 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 76738.

Хундай Цывік, 1996 і 1999 г.в., 1,4 л, 5-дзверны, з Германіі. Т. (8-029) 7631430, (8-029) 7628313.

Шкода Форман, 1994 г.в., 1,3 мана, вялікія А.Б.С., люк, карэкцыя фар. Т. у Вілейцы 58457.

М/а Фіят Дукато, 1991 г.в., 2,5Д, 1,9Д, нізкі, з Германіі. Т. (8-029) 6731770.

М/а Фіят Дукато, 1991 г.в., 2,5Д, сігналізацыя, 5 пасаж. месцаў, уцелены. Т. (8-029) 6308625.

Манапед, 1993 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 41354.

Матацыкл ІЖ-Планета-4 з калёскай. Т. (8-029) 7676188.

ІНШАЕ

Груза-фургон УАЗ-330300, бензін-газ, надарага. Т. у Ашмянках 32589 (пасля 20.00).

З/ч да Мерседэс-190, 1993 г.в., 2,0і (газ). Т. у Маладзечне 7792477.

З/ч Форд Сіера. Т. у Мядзеле 49667.

З/ч Мерседэс-123. Т. (8-029) 6640222.

Запчасткі да м/а ФВ Т-2. Т. (8-029) 7631346, (8-029) 6578855.

Кампрэсар "Дыхаль", новы; крышку багажніка ФВ Вента; рухавік Аўда-100, 2000 см³, бензін. Т. у Вілейцы 58682, (8-029) 6382776.

Прычэп "Зубраня"; сетку металічную, ліноліум. Т. у Вілейцы 58305.

Рухавік 1,65, Сіеру па запчастках. Т. у Вілейцы 54437.

Фаркоп да Гольфа. Куплю шыфер, 150 лістоў. Т. у Маладзечне 23111.

КУПЛЮ

Аварыйны Форд Скорпіё, 2,5Д. Т. (8-029) 7767811.

Аўтамабіль да 2000 у.а., можна ў аварыйным стане. Т. (8-029) 6454025.

ВАЗ у любым стане. Т. (8-029) 6462185.

ВАЗ-2105; 07; 09; 099, 1995 г.в. і вышэй. Т. (8-029) 6953732.

Запарожцаў у добрым стане. Т. у Вілейцы 69320.

Манапед Сімсан, 4-хуткасны, можна на запчасткі. Т. у Маладзечне 41354.

Балоны для грузавых а/м "МЕТАН", б/у, кіслародныя, вуглякіслыя, аргон і інш. Т. (8-029) 7741017.

Запчасткі да Аўда-80 "боцка", 1987 г.в. Т. у Валожыне 39212, (8-029) 5012227.

Падшыпнікі. Т. (8-029) 6946057.

П/прычэп 2-, 3-восевы. Т. (8-029) 6989618.

НАЙМУ

Шукаю майстра па рамонту рухавіка да матацыкла ІЖ-Юпітэр-5. Т. у Вілейцы 69320.

ПАСЛУГІ

Вадзіцель акажа паслугі на мерпрывіемствах. Т. у Маладзечне 74048 (Саша).

Грузаперавозкі МАЗ бартавы, 18 т. РБ. Ліц. №1-01-688 ТМ і К да 25.06.2007 г. Т. у Вілейцы 42367, (8-029) 7769390.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

2-пакаёвую кватэру, дачу. Т. у Вілейцы 54527.

2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне 52/32/85. Т. (8-029) 6172213.

2-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 57544, (8-029) 7657544.

2-пакаёвую кватэру і гараж метал. Т. у Вілейцы 33170.

2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне па вул. Маладзёжнай, 1 паверх, 48,3/28,2/7,1. Т. у Мінску (017) 2139277.

3-пакаёвую кватэру ў выдатным стане. Т. у Вілейцы 58951.

3-пакаёвую кватэру ў Валожыне, надарага. Т. у Валожыне 54182, 56334.

3-пакаёвую кватэру ў Маладзечне, 74/45/11 6/9, з мэбляй. Т. (8-029) 6968059.

3-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 51412.

3-пакаёвую кватэру ў в. Краснае; м/а Пажо Баксёр, 1995 г.в., 8 месцаў. Т. у Маладзечне 98813, (8-029) 6374453.

4-пакаёвую кватэру ў Вілейцы па вул. Савецкай. Т. у Мінску (017) 2143891, (8-029) 5516940.

Дом у в. Рабунь, гаспадаровы, зямельны ўчастак, тэлефон, побач вадасховішча. Т. у Вілейцы 55401.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 32472.

Дом з выгодамі, сядзіба 23 соткі, побач вадасховішча, 5 км ад Вілейкі, у в. Крывое Сяло. Т. (8-029) 6265584.

Дом у в. Суднікі на зносу. Т. у Маладзечне 54411.

Дом жыты ў в. Журкі (Вілейскі р-н). Т. у Маладзечне 36518, 75923.

Дом, 2 км ад Вілейкі, ходзіць гарадскі аўтобус. Т. у Маладзечне 65716.

Дом драўляны ў Вілейцы. Т. (8-029) 5529534.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 53032.

Дом, 6 км ад Маладзечны. Т. у Маладзечне 79253.

Дом на хутары Чарскія Лукі (каля в. Гарадок). Звяртацца да Шатры Міхала Паўлавіча.

Катэдж на дабудаваны, пр. Мясота, 500 м, ёсць жыллі. Т. у Маладзечне 79253.

Пакой у 2-пакаёвай кватэры, тэлефон, белок, асабовы рахунак. Т. у Маладзечне 42643.

КУПЛЮ

2-, 3-пакаёвую кватэру ў п. Чысць. Т. у Маладзечне 99172, (8-029) 7739431.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 57223, (8-029) 7756256.

МЯНЯЮ

1-ПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ ў ЦЭНТРАЛЬНУЮ МАЛАДЗЕЧНУ на 1-пакаёвую ў Вілейцы ці прадаць і куплю ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 56059.

2-пакаёвую кватэру на дом. Т. у Маладзечне 69232 (пасля 18.00).

3-пакаёвую кватэру ў р-не "Зеніт" на 1-2-пакаёвую з даплатай. Т. у Вілейцы 57611.

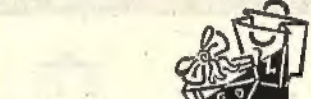
4-пакаёвую кватэру на 1-пакаёвую, надарага. Т. у Вілейцы 57367.

НАЙМУ

Маладая сям'я нойме 1- ці 2-пакаёвую кватэру з мэбляй на доўгі тэрмін, аплату гарантум. Т. (8-029) 7736337.

МАЛАДАЯ СЯМ'Я ТЭРМІНОВА НОЙМЕ 1-ПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ ў МАЛАДЗЕЧНУ. Т. 68481.

Маладая сям'я нойме 1-2-пакаёвую кватэру. Т. у Маладзечне 67241.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

"МУЛЕН РУЖ". Пракат вясельнай і вясельнай моды. Ваюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Т. у Маладзечне 43070, (8-029) 6339293.

Вясельны ПРАКАТ ЗОІ ІВАНІНЫ прэпануе вялікі выбар вясельных і вясельных сукенкаў. Сукенка для маці нявесты і вясельныя аксесуары — бясплатна. Т. у Маладзечне 50825.

Вясельны салон "Каханая". Маладзечна, вул. Прытыцкага, 21 ("Парадак-кветка"). Завяршаем нявесту з 12.00 да 20.00, у суботу і нядзелю з 10.00 да 15.00, выхадны — панядзелак. Т. 50825.

Вясельна-вясельны САЛОН "МІЛІЗДЫ". Вялікі выбар убранныя і аксесуары. Маладзечна, вул. Віленская, 12 (атэлье "Бярозка"); тэл. 77392, (8-029) 7729148.

САЛОН "РАКСАЛІНА". Убранні: шлюбныя, для выпускных дзяўчат і юнакам. Сукенка для маці — бясплатна. Гасцініца "Маладзечна", 1 паверх. Працуем без выхадных. Т. (8-029) 6887233.

Адчыніўся новы салон "Нявеста" на міні-рынку "1000 дробязяў" (каля завода "Спадарожнік"). Т. у Маладзечне 35027 (пасля 20.00).

Салон "Кацярына" прэпануе шлюбныя і вясельныя ўбранні. Маладзечна, вул. Дзяржынскай, 1. Тэл. 54587, (8-029) 6307319.

Пракат прапануе НОВУЮ КАЛЕКЦЫЮ вясельных сукенкаў. Т. у Маладзечне 62714.

Вясельна-вясельны салон "Нявеста". Вялікі выбар. Маладзечна, вул. Міру, д. 48, кв. 1. Т. 67877, (8-029) 7739308.

Салон "Наталі", шырокі выбар вясельных і вясельных убранныя (памер 38-54). Міні-рынак на Цэнтральнай плошчы ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 30848, (8-029) 6830848.

Увага! Адчыніўся новы вясельны салон "Эліт". Прапануем новую калекцыю вясельных і вясельных убораў са скардкам, аксесуары да іх і падарунак нявесты. Маладзечна, вул. Б.Хмяльняцкага, 22, тэл. 66855, (8-029) 6631092, (8-029) 6676448.

"АЛЕНА" — вясельны салон. ГЦ "Модуль", 3 паверх, пак. 313/6. Т. (8-029) 6897808.

ІНШЫЕ ПАСЛУГІ

Абшыўка пластыкам, гіпсакордонам, ламіраванне падлог. Т. у Вілейцы 54236.

Агароджы, вероты, катлы і іншыя металавырабы. Т. (8-029) 7691397.

Агароджы каменяны, краты, камінныя прылады і інш. Ручная работа (Пасв. №0035970). Т. у Маладзечне 62506, (8-029) 7786527.

Валка і тралёўка лесу. Т. у Маладзечне 34582.

ВОКНЫ, ДЗВЕРЫ з ПВХ. ВЫРАБ, ДАСТАЎКА, УСТАНОВКА. Т. (8-029) 7078237, (8-029) 7760390.

Пракат гульнявых прыставак "Sony PS", "Sega DC", пракат відэамагнітафона, электрадырлі. Дастаўка. Т. у Маладзечне 43478.

Пракат гульнявых прыставак "SONY PS". Вялікі выбар дыскаў. Дастаўка. Т. у Маладзечне 65018, 66211.

РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАЎ. Выезд на дом. Гарантыя. (Пасв. №690259548 ад 24.09.2003 г.) Т. у Вілейцы 51556, 54869.

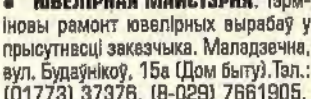
РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАЎ. Гарантыя 3 гады. Т. у Маладзечне 76721.

Рамонт швейных, скарняных машын, аўрапокаў. Т. у Маладзечне 64737.

Фундамент, кладка, зруб, дах, аддзелка. Т. у Маладзечне 34961, (8-029) 7681948.

Цырульня "Міраж". Шырокі спектр паслуг. Выпускнікам сідка 15%. Вядзецца паярэдні запіс па тэл.: (8-029) 6654719, (8-029) 7088914. Адрас: Маладзечна, вул. Ф.Скарыны, 17 (уваход у Інтэрнат).

ЮВЕЛІРНАЯ МАЙСТЭРНЯ. Тэрміновы рамонт ювелірных вырабаў у прысутнасці заказчыка. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Тэл.: (01773) 37376, (8-029) 7661905.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

Блокі ФБС. Т. у Вілейцы 32254.

АРГАНІЗАЦЫЯ РЭАЛІЗУЕ ОПТАМ І У РОЗНІЦУ: ЦЕМЕНТ М500Д0, ШЫФЕР, ДВР, ДСП, СУХІЯ СУМЕСІ І ІНШ. БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ (ЛІЦ. №384 ВЫД. ВІЛЕЙСКІМ РВК 22.04.2004/2009 Г.). Т. У ВІЛЕЙЦЫ 55946, (8-029) 6657206.

Вокны і дзверы з ПВХ са сідкай да 20%. Мантаж. Т. (8-029) 5535253, (8-029) 5574775.

ШКЛОПАКЕТЫ НАМЕЦІКА (ВОКНЫ ПВХ). Надарага. Устаноўка. Жалюзі. Сайдынг ПВХ. Сценавыя панэлі ПВХ. Т. (8-029) 6850232, (8-029) 7030232.

БЕЛЬГАСТЭХНІКУ

Бульбакпалку КТН-2В. Т. у Вілейцы 51335.

ВОЗ ЖАЛЕЗНЫ. Т. у Маладзечне 60912.

Камбайн "Ніва" у добрым стане, ёсць запчасткі. Т. у Вілейцы 51391 (уважары), 49636.

Млын "Фермер", 220В, 250 кг/гадзіна. Т. (8-029) 7735770.

Мотаблок МТЗ-05. Т. у Маладзечне 39912.

Трактар МТЗ-80 УК, МТЗ-52, бульбакпалку польскую. Т. (8-029) 6434876.

Т-25, запчасткі да яго і прычэп. Т. у Мядзеле 38433, у Вілейцы 59038.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

Аўрапока, швейную машыну. Гарантыя. Дастаўка. Т. у Маладзечне 64737.

Відэакамеру зонкавага назірання (маленькая, дыстанцыйная). Т. (8-029) 7631347.

Відэамагнітафон "Grundic" (поўны), DVD-аўда, новыя. Т. (8-029) 6579855.

ГАЗАВУЮ ПЛІТУ "Брэст" (мадэль 1457), 4-канфорачную у добрым стане, надарага. Т. у Вілейцы 57040.

КТ "Philips" муз.цэнтр "Polaris", печка СВЧ; запчасткі а/м Форд. Т. (8-029) 7069842.

Газавую пліту, 4-канфорачную,

